

Kristiansand
kommune

Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen

Tilstandsrapport 2022

Innledning.....	3
1 Rapportens oppbygning.....	3
2 Oppsummering av status for virksomheten.....	4
3 Utviklingstrekk, resultater og nøkkeltall fra virksomheten	6
3.1 Organisering	6
3.2 Arbeidsprosessen i barnevemssakene	7
3.3 Aktivitet / statistikker	14
3.3.1 Tjenesteprofilen for Kristiansand kommune.....	14
3.3.2 Meldinger til barnevernstjenesten.....	16
3.3.3 Undersøkelser.....	19
3.3.4 Hasteflyttinger.....	20
3.3.5 Barn og unge med barnevemtiltak.....	22
3.3.6 Barn og ungdom som bor utenfor hjemmet.....	23
3.3.7 Unge voksne som mottar ettervern	25
3.3.8 Aktivitetsutvikling i barnevernstjenesten.....	26
3.4 Nøkkeltall - økonomi og drift.....	26
3.4.1 Økonomistatus for 2022	26
3.4.2 Omstilling mot oppvekstreformen - utfordringsbilde.....	27
3.5 Nøkkeltall - HR og HMS.....	28
3.5.1 Arbeidsmengde.....	28
3.5.2 Sykefravær	29
3.5.3 Turnover og rekruttering.....	30
4 Kvalitetsutvikling.....	31
4.1 Strategi for kvalitetsutvikling - tjenesteplan.....	31
4.1.1 Tjenesteplan 2021-2024 - status 2022.....	32
4.2 Internkontroll og tilsyn	34
4.3 Brukerundersøkelse.....	35
4.4 Kompetanseutvikling.....	36
4.5 Praksisendringer etter avgjørelser i EMD og Høyesterett.....	37
5 Samhandling.....	37
5.1 Samhandling i kommunen.....	37
5.1.1 Oppvekstreform	37
5.1.2 Familiens hus.....	38
5.1.3 Helsehuset i Lillesand / Ressurssenteret i Birkenes.....	39
5.1.4 Øvrig samhandling i kommunene.....	39
5.2 Samhandling med eksterne.....	41
6 Vurdering av fremtidsutsikter.....	43

Innledning

Barnevernstjenesten er en lovpålagt tjeneste som gir rettighetsfestede tiltak til barn, unge og deres familier. Samfunnsoppdrag, mandat, ansvar og oppgaver er nedfelt i lov om barnevernstjenester. Barnevernstjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barnevernstjenesten skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår, jf. lov om barnevern § 1-1.

I 2021 ble det lovfestet at kommunestyret har det overordnede ansvaret for barnevernstjenesten. Denne tilstandsrapporten er en sentral del av å bidra til at politikerne kan ivareta sitt ansvar. Barnevernstjenesten for Kristiansandsregionen vil bidra til et åpent barnevern blant befolkningen, samarbeidspartnere, i samfunnsdebatten og overfor politisk ledelse. Som del av dette fremlegges tilstandsrapport for 2022, jf. barnevernsloven § 15-3 siste ledd. Dette er femte året det fremlegges en slik tilstandsrapport. Rapporten er viktig for åpenhet og dialog om prioriteringer og forventinger til barnevernstjenesten.

Nasjonalt er det stort fokus på barnevern og barn og unges oppvekstvilkår, og det har de siste årene kommet store endringer i regelverk og praksis, blant annet som følge av flere dommer mot Norge fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD). I 2022 trådte oppvekstreformen i kraft, i tillegg til ikrafttredelse av strengere krav om samhandling i en rekke velferdslover. I 2023 har vi også fått helt ny barnevernslov. I denne rapporten vil vi i hovedsak benytte lovhjemlene i den nye loven.

Tilstandsrapporten baserer seg på nøkkeltall og styringsdata fra det foregående året for Kristiansand, Lillesand og Birkenes, og viser også utviklingstrekk over tid. Dette for å se sammenhenger i et større og mer helhetlig bilde, samt danne et grunnlag å bygge videre på i fremtidige tilstandsrapporter.

1 Rapportens oppbygning

Vi har i år valgt å endre på oppbygningen av barnevernstjenestens tilstandsrapport. For å spisse rapporten fra 2022 mer har vi tatt ut det av informasjon som er en mer statisk presentasjon av barnevernstjenesten og dens organisering og oppgaver. Presentasjonen av barnevernstjenesten ligger på [vår nettside](#). Denne rapporten er en mer rendyrket tilstandsrapport som inneholder resultater og fokusområder i 2022.

Tilstandsrapport for 2021 for Barnevernstjenesten for Kristiansandsregionen ble fremlagt for politisk behandling i bystyret i oktober 2022. Merknader fra behandlingen er kommentert og besvart i eget kapittel.

Rapportens disposisjon og oppsett er utformet med utgangspunkt i Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) sin veileder for tilstandsrapportering, interne verktøy for virksomhetsstyring, styringsdata i fagsystemer og indikatorer rapportert til nasjonale myndigheter (inkludert data som også anvendes i Bufdirs «kommunemonitor»).

Nøkkeltall og data som presenteres er, i størst mulig grad, utarbeidet slik at man kan sammenligne disse med ASSS-nettverket (Kristiansand kommune) og landet for øvrig. I flere tabeller og figurer vil det være tidslinje, slik at man kan følge utviklingen.

2 Oppsummering av status for virksomheten

Barnevernstjenestens overordnede vurdering er at tjenesten fortsetter å ha god utvikling, og resultatene i 2022 understøtter dette. Dette ser vi blant annet ved å se på utvikling og måloppnåelse for indikatorer som rapporteres til nasjonale myndigheter på barnevernområdet, samt på oppnådde resultater fra utviklingsarbeid internt. De mest sentrale er:

- **Familieråd** har vært et sterkt satsningsområde de siste årene. Bufetat formidler at kun i et område i Norge er sannsynligheten for å bli tilbudt familieråd større enn i Agder. Det er mye takket være den pågående satsningen vi har på familieråd, både i barnevernstjenesten og i Kristiansand kommune for øvrig.
- **Hasteflyttinger:** Barnevernstjenesten har få hasteflyttinger, og i de fleste tilfeller skjer dette med samtykke. Vi har et lavt antall inngripende akutte plasseringer med tvang. [Sammenlignet med andre kommuner i ASSS-samarbeidet](#) ligger vi forholdsvis lavt på hasteflyttinger.
- **Spesialiserte tiltak:** Vi har styrket innsatsen for foreldrene, som får bedre hjelp i form av mer differensierte, spesialiserte og virksomme tiltak. Dette er trolig hovedforklaringen på at vi har færre barn som flyttes fra sine biologiske foreldre enn tidligere.
- De aller fleste barn som ikke kan bo hjemme bor i fosterhjem, og vi har et **lavt antall barn som på institusjon**.
- Vi har oppnådd og jobber videre med en **vridning av ressursbruken** fra kjøp av private tiltak til å etablere tiltak i egen tjeneste, dette ser vi at har god effekt.

Oppvekstreformen trådte i kraft 01.01.22 og har i tillegg til nye faglige føringer, store effekter på barnevernets ressursbruk. Reformen skal bidra til å styrke et bedre helhetlig arbeid med forebygging og tidlig innsats i hele kommunen. Målene i reformen blir kun oppnådd gjennom endringer i kommunen, og spesielt i helse og mestring og oppvekstsektoren. Målene med reformen er:

- Kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging
- Hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov
- Rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt
- Ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv

I dette arbeidet er kommunens forebyggende plan sentral. Formålet med denne er å forebygge at barn utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer. Det er vedtatt at denne skal ses i sammenheng med kommunens plan for psykisk helse og plan for vold og overgrep mot barn og unge, slik at det blir et felles planverk for oppvekstsektoren og helse og mestring. Planene skal behandles politisk våren 2023.

Det er imidlertid noen utfordringer og utviklingstrekk som bekymrer oss:

- **Nedgang i meldinger på nye barn.** Vi er bekymret for om vi får «tak i» de barna som trenger hjelp, særlig gjelder dette de minste barna.
- **Rekruttering av fosterhjem.** Bufetat har nasjonalt store utfordringer med å få tak i nok fosterhjem til barna og ungdommene. Selv med stor innsats når det gjelder bruk av slekt og nettverk, er det svært vanskelig å få gode og stabile hjem for de barna og ungdommene som trenger dette. Vi har en økning i brudd i fosterhjem (plasseringen fungerer ikke og barnet må flytte), noe som er svært krevende for barn og unge som opplever dette.
- **Bistandsplikten fra Bufetat** brytes stadig, spesielt i hastesituasjoner.
- **Barn med store hjelpebehov og rettigheter etter flere lovverk blir «barnevernsbarn» fordi tilbudet til denne gruppen barn og unge ikke er riktig dimensjonert.** Vi erfarer at foreldre som i utgangspunktet er mer enn gode nok omsorgspersoner blir så slitne og får så liten avlastning at det til slutt blir en barnevernssak.
- **Barn/ungdommer under 16 år som har eskalerende rusbruk og burde fått hjelp og behandling har ikke tilbud hverken hos spesialisthelsetjenesten eller kommunen.** Dette medfører at disse barna blir «barnevernsbarn» selv om rus- og helseutfordringer er hovedproblemet. Tilbudet til disse barna/ungdommene blir da institusjon, som kan medføre eskalerende rusbruk.
- **Selv med færre meldinger ser vi at vi har en høy henleggelsesprosent.** Dette kan indikere at det er andre aktører som burde bistått med noe sterkere innsats til barn/unge og deres foreldre.
- **Samarbeid og samhandling:** Det er krevende å få alle instansene som kan/skal bistå, til å ta ansvar og etablere «laget rundt» barnet. Dette gjelder både barnevernstjenesten og øvrige instanser som jobber med barn, unge og deres familier.
- **Tiltaksarbeid:** Det er utfordrende å få til en organisering av tiltaksarbeid som er i tråd med oppvekstreformens intensjon i de tre kommunene, slik at barnevernstjenesten har de «tyngste» sakene, mens andre instanser har ansvar for «lettere» tiltak. Kommunene jobber videre med løsninger, og involverer statsforvalter og Bufdir i dette arbeidet.

Medarbeiderne i Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen innehar høy og oppdatert barnevernfaglig kompetanse, men kompetansekravet styrkes de neste 8 årene. Det blir en krevende øvelse, da det ikke er kommet noen signaler for øremerkede tilskudd til dette, bortsett fra det relativt lave beløpet som kom i 2022. Barnevernstjenesten har de siste årene hatt lav turnover, og rimelig godt rekrutteringsgrunnlag med kvalifiserte søkere til utlyste stillinger, samt lavt sykefravær enn slik det ser ut nasjonalt. Vi ser nå en økning i sykefravær og turnover, spesielt i enkelte avdelinger. Dette er krevende for barn/unge og deres foreldre, for ansatte i barnevernstjenesten og samarbeidspartnere.

3 Utviklingstrekk, resultater og nøkkeltall fra virksomheten

I dette kapittelet vil utviklingstrekk og tallmateriale fra de enkelte arbeidsprosesser i barnevernstjenesten i 2022 presenteres.

En mer utdypende presentasjon av barnevernstjenestens organisering og arbeid finnes i presentasjonen av barnevernstjenesten, se lenke over.

3.1 Organisering

Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen er en av Norges største barnevernstjenester. Kristiansand kommune har vertskommuneansvar for barnevernstjenestene i Lillesand og Birkenes kommune.

I 2022 hadde barnevernstjenesten 190 årsverk fordelt på 226 ansatte.

Kristiansand hadde i 2022 akuttberedskap utenom barnevernstjenestens ordinære åpningstid for alle kommunene vest og nord i Agder (Listerregionen, Lindesnesregionen, Setesdalsregionen og Kristiansandsregionen).

Barnevernstjenesten drifter også den nasjonale Alarmtelefonen for barn og unge, telefon 116 111 med chattefunksjon, på oppdrag fra Bufdir. Årsrapport 2022 for Alarmtelefonen kan leses [her](#). Organiseringen av Alarmtelefonen og chat er under evaluering hos Bufdir og Barne- og familiedepartementet, og vi venter på tilbakemelding på hvordan dette vil bli organisert i fremtiden.

Studenter i praksis

Som en del av samarbeidet i Universitetsbarnevern, har Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen hatt ca. 40 studenter i introduksjonspraksis, 30 studenter i ferdighetstrening og 13 studenter i 15 ukers praksis fra Master i barnevern i

løpet av 2022. I tillegg til dette hadde tjenesten 8 sosionomstudenter i 18 ukers praksis. Å ta imot studenter hvert semester er et viktig tiltak for å nå tjenestens mål om å være en lærende organisasjon.

Utvalg og forskningsprosjekter

Barnevernleder Monica Brunner ble i 2022 oppnevnt av regjeringen til å delta i et utvalg som skal utrede institusjonsbarnevernet. Utvalget skal utrede institusjonstilbudet i barnevernet, og foreslå endringer som sikrer at barna får den omsorgen og hjelpen de trenger. Utredningen skal leveres i oktober 2023. Monica Brunner deltar også i referansegruppa til Barnevernsutvalget. Barnevernsutvalgets mandat er å se på hvordan rettssikkerheten i barnevernssaker kan bedres og komme med forslag til konkrete tiltak. Dette gjelder i alle ledd av barnevernets arbeid, fra undersøkelsesfasen til ettervernsfasen. Utredningen fra barnevernsutvalget ble levert i mars 2023.

Barnevernstjenesten deltar til en enhver tid i ulike forskningsprosjekt, dette gjelder også i 2022. Vi har også deltatt aktivt og gitt tilbakemeldinger til Barne- og familiedepartementet og Bufdir ved utarbeidelse av ulike forskrifter, veiledere og retningslinjer til den nye barnevernsloven mv.

3.2 Arbeidsprosessen i barnevernssakene

Her presenteres status for 2022 for utvalgte arbeidsprosesser i barnevernssakene. For en mer detaljert beskrivelse av hvordan de enkelte arbeidsprosessene foregår, se lenke over til presentasjon av barnevernet.

Bekymringsmeldinger

Barnevernstjenesten har den siste tiden sett en klar tendens til at det er nedgang i antall bekymringsmeldinger inn til barnevernstjenesten. Vi ser den samme tendensen både i Kristiansand, Lillesand og Birkenes kommune. Som følge av nedgangen ble det tidlig høst 2022 gjennomført en kartlegging av bekymringsmeldingene som kommer inn til tjenesten. Denne ble presentert for ledelsen i barnevernstjenesten og oppvekstsektoren. Av kartleggingen går det frem at det er en 20 % nedgang i mottatte meldinger fra 2021 til 2022, basert på tall fra det første halvåret i 2022. Kommunale meldere står for hoveddelen av nedgangen. Vi ser samtidig at prosentandelen av meldinger som går til undersøkelse går ned, og stiller spørsmål ved om det er de rette meldinger som har uteblitt, eller om det er familier som trenger hjelp av oss som vi ikke får «tak

i». Vi ser at andelen undersøkelser som går til tiltak er økende, noe som kan tyde på at mottaket henlegger «de rette» meldingene.

Barnevernstjenesten vet ikke hvorfor det er en nedgang i antall bekymringsmeldinger, og er bekymret for om dette kan medføre at barn og familier som trenger hjelp, ikke får dette til rett tid. Vi ser at dette kan henge sammen med fokuset på meldeplikt og taushetsplikt som vi har sett i 2022, se egen overskrift som omhandler dette under.

Undersøkelsesarbeid

Flere rapporter og tilsyn de siste årene viser at arbeid med undersøkelser er krevende og utfordrende å sikre at gjennomføres og dokumenteres på en god måte. Dette gjelder både lokalt og nasjonalt.

Vi har fordelt undersøkelsesarbeidet på egne team i Familiens hus/Helsehuset i Lillesand/Ressursenteret i Birkenes, i tillegg til på Ungdomsavdelingen sentralt. Det har den siste tiden blitt mer og mer tydelig at undersøkelsesteamene på Familiens hus/Helsehuset/Ressursenteret er for små, og dermed sårbare for turnover og sykefravær. Dette har potensiale til å gå ut over kompetansen og kvaliteten på undersøkelsene, og det har derfor vært nødvendig å gjøre endringer. Vi har som følge av dette igangsatt et prøveprosjekt med endret organisering av undersøkelsesarbeid slik at undersøkelser for områdene Vest og Vågsbygd er samlet på Familiens hus Vågsbygd. Erfaringene med dette så langt er positive, og vi jobber videre med utredning av om mer av undersøkelsesarbeidet også skal samles og muligens sentraliseres.

Tiltaksarbeid

En viktig del av oppvekstreformen er å jobbe for at barnevernstjenesten skal få ansvar for tiltak i de mest alvorlige sakene, mens andre instanser skal jobbe med de forebyggende og mindre alvorlige sakene.

Universelle tiltak er rent forebyggende og kan brukes for å oppdage, eller komme i posisjon til å hjelpe, utsatte grupper.
Selekterte tiltak iverksettes ved risiko for vansker, eller begynnende vansker, mens *indikerte tiltak* settes i gang dersom problemene er betydelige.

Kilde: Bufdir

Før reformen har selekterte tiltak i stor grad ligget til barnevernstjenesten. Målet med reformen er at barnevernstjenestene skal ha den spesialiserte kompetansen til å fokusere på de indikerte tiltakene, ved at andre instanser i kommunen tar hånd om både universelle og selekterte tiltak.

Barnevernstjenesten erfarer at grensesnittet mellom tiltaksarbeid i barnevernstjenesten og kommunene for øvrig er utfordrende. Kommunene har stort fokus på den forebyggende arenaen (universelle tiltak – nederst i trekanten), og barnevernstjenesten har mye kompetanse på de indikerte tiltakene (øverst i trekanten), men slik situasjonen er nå er det et gap imellom, og mangel på gode selekterte tiltak. Dette gjelder både i Kristiansand, Lillesand og Birkenes.

Fosterhjemsarbeid

Som følge av oppvekstreformen har vi forsterket fosterhjemsarbeidet med flere stillinger, blant annet fire nye fosterhjemsveiledere som startet høsten 2022. Vi har også ansatt en egen godkjennings- og rekrutteringsansvarlig som har ansvar for alle godkjenninger av nye fosterhjem.

I fjor rekrutterte vi hoveddelen av nye fosterhjem i familie/nettverk.

Vi har startet med TBO-F-kurs (traumebevisst omsorg) for fosterforeldre. Vi har grupper på 10-12 fosterhjem som går på å ukentlige samlinger og med veiledning i 2 år i etterkant. Vi har også økt opp ressurser på individuell veiledning og gruppeveiledning av fosterforeldre.

Vi hadde 11 brudd i fosterhjem (plasseringen fungerer ikke og barnet må flytte) i 2022, ved to av bruddene flyttet barna tilbake til foreldrene. Dette er en økende tendens i likhet med i 2021, men vi har tro på nedgang i 2023 grunnet økt ressurser i veiledning. Vi har mye fokus på gjenforening og samarbeid/veiledning av foreldre for å gjøre dem klare for gjenforening, og har også styrket innsatsen for samvær, blant annet ved å etablere egen samværsleilighet med mulighet for gode aktiviteter for barn og foreldre.

Bufetat har bistandsplikt, det betyr at de har plikt til å finne frem til et egnet fosterhjem eller en egnet institusjonsplass som er tilpasset det enkelte barn. Det er en stor utfordring både nasjonalt og lokalt at det er mangel på fosterhjem, og det er utfordrende for barnevernstjenesten at Bufetat ikke har nok fosterhjem, og med dette bryter sin bistandsplikt.

Ettervern

I Kristiansand kommune har Ungdomsavdelingen ansvar for oppfølging av ungdommer fra 16 år. Barnevernstjenesten jobber tett sammen med andre

tjenester i Kristiansand kommune, særlig ungdomstjenesten (i Helse og mestring), for å gi ungdommene som trenger det et godt tilbud også etter fylte 18 år. Vi deler en ungdomslos-stilling med ungdomstjenesten for å følge opp disse. Denne stillingen er delfinansiert av midler fra Bufdir, og forebyggende avdeling i kommunen har en tilsvarende stilling for yngre ungdommer. Intensjonen er å gi riktig hjelp til disse ungdommene og løse dem dit de kan få rett hjelp. Det har vist seg å være en viktig rolle som benyttes mye - spesielt for de unge som helst ikke vil ha ettervern fra barnevernstjenesten.

I Lillesand og Birkenes har avdelingene på Helsehuset/Ressurssenteret ansvar for oppfølging av ungdommer opp til 25 år. I Lillesand er det startet opp et prosjekt i kommunen med en ungdomslos, som det er godt samarbeid med. Ungdomslosen kan følge opp ungdommene tettere for å få gode overganger til voksenlivet.

Det er etablert ulike boformer for ungdom som nærmer seg 18 år, samt fosterhjem med hybelleiligheter. Barnevernstjenesten har de siste årene gjort nyttige erfaringer i oppbygningen av egne hybelfamilier (fosterhjem med hybel). I tillegg er miljøterapeutene hos oss godt i gang med å jobbe målrettet for at ungdom skal bli selvstendige og trene seg opp til å kunne bo alene. Vi har også jobbet aktivt for at familie og nettverk skal være en ressurs i ettervern ved bruk av blant annet familieråd.

Barnevernstjenesten erfarer at det i tillegg til våre botilbud er behov for mer differensierte tilbud til denne målgruppen når det gjelder botilbud, fra flere instanser enn barnevernstjenesten.

Meldeplikt

Det har i 2022 vært fokus på meldeplikten i både barnevernstjenesten, opplæringstilbudet og andre offentlige aktører. Som følge av flere tilsyn om meldeplikten i Agder holdt Statsforvalteren i Agder et webinar om meldeplikt i begynnelsen av året. Dette sett sammen med andre signaler medførte at mange ansatte i og utenfor barnevernstjenesten ble usikre på terskelen for når offentlig ansatte skal sende bekymringsmelding om et barn til barnevernet.

Barnevernstjenesten har som følge av dette i samarbeid med resten av oppvekstsektoren revidert og tydeliggjort rutinen for meldeplikt, og denne har blitt tydeliggjort og informert om i flere arenaer.

Barnevernstjenesten erfarer at ansatte i andre instanser som jobber med barn har en frykt for å bryte taushetsplikten, noe som gjør at det potensielt går for lang tid før saker blir meldt til barnevernet, slik at eventuelle hjelpetiltak kan igangsettes. Dette gjelder både i Kristiansand, Lillesand og Birkenes. Dette er alvorlig og kan føre til at barn som trenger det ikke får hjelp til rett tid. Vi viser i den forbindelse til at statistikken viser nedgang i bekymringsmeldinger inn til

barnevernstjenesten, som muligens kan henge sammen med dette. Vi er bekymret for at det særlig er nedgang i meldingene fra helsestasjon (inkludert jordmødre, familieveiledere mv) og barnehager, og om dette medfører at ikke vi får kontakt med de minste barna som trenger hjelp fra barnevernstjenesten.

Sped- og småbarn

Per september 2022 er 30% av undersøkelsene i Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen om barn mellom 0-6 år, og 28% av barn i hjelpetiltak er i alderen 0-6 år.

For flere år siden hadde barnevernstjenesten en egen sped- og småbarnsgruppe med høy kompetanse på sped- og småbarn, som hadde ansvar for undersøkelses- og tiltaksarbeid i familier med sped- og småbarn. Da arbeid med undersøkelser og tiltak ble fordelt til avdelingene på Familiens hus/Helsehuset/Ressurssenteret på områdene, ble denne gruppen delt opp, og tanken var at kompetansen skulle spres, for å etablere et sterkere «lag rundt barnet» i samarbeid med andre instanser, særlig helsetjenesten. Etter en tids erfaring med dette, ser vi at det nå er mindre mulighet for å jobbe helhetlig rundt sped- og småbarn på områdene. Mange har god kompetanse og erfaring, men rammene for å benytte kunnskapen er mindre til stede. Flere avdelinger har begrenset erfaring på undersøkelses- og tiltaksarbeid med sped- og småbarn. Dagens organisering gir bekymring for at manglende tilrettelegging vil redusere den faglige kvaliteten på sped- og småbarnsarbeid, og at fokuset gradvis vil forsvinne. Samtidig ser vi at det er forskjell i måtene dette arbeidet organiseres på områdene, noe som medfører forskjeller i tilbudet familiene får. Det er også mindre interesse blant de ansatte for videreutdanning i sped- og småbarnsarbeid som følge av den nye lovens krav om masterutdanning, og at det er mindre interessant å ta utdanninger som ikke passer inn i kravene som stilles etter den nye barnevernsloven, og heller ikke gir uttelling lønnsmessig.

Barnevernstjenesten har bevissthet rundt disse utfordringene, og ser disse i sammenheng med utfordringer i undersøkelses- og tiltaksarbeid som nevnt ovenfor.

Hastelag og akutt familieteam (AFT)

Hastelag var opprinnelig et prosjekt, som er videreført til 2023. Målsettingen er å forhindre utilsiktede flyttinger av barn og unge og bidra til å skape ro og stabilitet ved å utarbeide planer eller liknende i samarbeid med familien. Ansatte kan melde inn saker med høy bekymring til hastelaget som møtes hver morgen, og kan sette inn ulike tiltak som kan bistå inn i familier i en periode på opptil 14

dager. Et av tiltakene er iverksetting av akutt familieteam, med fokus på miljøterapeutisk arbeid og økt tilgjengelighet for familiene som vi jobber i.

I 2022 hadde vi 29 drøftinger i hastelag. I 24 av disse tilfellene ble AFT satt inn for å forhindre hasteflyttinger. Hastelaget har da jobbet målrettet i 14 dager for å dempe den akutte situasjonen slik at avdelingen har kunnet fokusere på langvarige tiltak.

Ungdomsnettverk

På lik linje med de som jobber med de minste barna (se over), er det også for de som jobber med ungdommer små og sårbare team. For å sikre lik praksis og kvalitet i arbeidet ble det derfor etablert et ungdomsnettverk.

Ungdomsnettverket er et månedlig treff hvor ansatte som jobber med ungdom i ulik grad kan treffes. Intensjonen med nettverket er at ansatte på tvers av alle avdelinger kan treffes og oppleve et kollegafellesskap om temaet ungdom. De skal bli trygge på at det alltid er noen som kan bistå, gi råd eller støtte om det blir nødvendig, også ut over egen avdeling.

Da Kriminalitetsforebyggende team var en del av barnevernstjenesten før kommunesammenslåingen har vi i ny kommune invitert inn et par representanter fra Forebyggende avdeling i Kristiansand kommune hvor de tidligere kriminalitetsforebyggerne arbeider nå. I tillegg møter ofte ungdomslosen som jobber 50% i Ungdomstjenesten (HM) og 50% i Ungdomsavdelingen i barnevernstjenesten. Det oppleves som veldig nyttig at disse deltar både for at det skal bli en lavere terskel for å ta kontakt, i tillegg til at de deler mye av den oversikten de har over alle tilbudene som finnes til ungdom i Kristiansand.

I 2022 har mange temaer vært drøftet. Nettverket har brukt mest tid på temaer som handler om at ungdom som strever med å mestre en "normal" skole ikke blir godt nok ivaretatt. I tillegg er det stor bekymring for rusbruk ned i alder, der verken spesialisthelsetjenesten eller kommunen har gode og virksomme tiltak, slik at rusbruk og avhengighet noen ganger eskalerer. Eneste mulighet for at ungdommen skal få behandling er at ungdommen må på barneverninstitusjon.

Familieråd

Barnevernstjenesten opprettet i 2021 2 prosjektstillinger i 100 % knyttet til arbeid med familieråd i barnevernstjenesten og kommunen som helhet (familierådskonsulenter). Prosjektet startet i oktober 2021 og varer i 2 år. Dette er en satsning som ses i sammenheng med oppvekstreformen. Det ble politisk bevilget kr 500 000 til forebyggende familieråd både i 2021 og 2022. Fra 2023 er familierådskonsulentstillingene videreført i forebyggende avdeling, en av dem som fast stilling.

Barnevernstjenesten har i flere år jobbet mye med implementering av familieråd. I 2022 har vi hatt mer innsats enn noen gang, og blant annet gjennomført flere kurs i tillegg til fagdager i alle avdelinger samt i ledergruppa med familieråd som metode.

Tall per 31.12.22 viser at det er 184 henvisninger/forespørsler om familieråd fra barnevernstjenesten. Dette er en økning fra 2021 hvor det var registrert 75 henvisninger på familieråd ved årsslutt, altså en økning på 145 %. I tillegg til dette kommer oppfølgende familieråd i mange av sakene.

Målsettingen for bruk av familieråd i barnevernstjenesten i 2022 var 200 familieråd, målsettingen for 2023 er 250 familieråd.

Implementering av familieråd som lavterskeltilbud/forebyggende familieråd startet i praksis våren 2022. Se mer om forebyggende familieråd i eget kapittel i del 1 av Kvalitetsmeldingen.

Tabell 1: Oversikt over bruk av familieråd

	2018	2019	2020	2021	2022
Familieråd - MÅL	50	100	200	100	200
Familieråd - GJENNOMFØRT	58	94	49	75	184

Kilde: Intern rapportering

Beslutningsteam

Beslutningsteam er drøftingsarenaen for de mest alvorlige sakene. Vi har i 2022 jobbet mye med, og jobber kontinuerlig med, å implementere endringer i regelverk og rettspraksis de siste årene i vår praksis. I 2022 ble det gjennomført 101 drøftinger i beslutningsteam. Av disse ble det besluttet å fremme begjæring om omsorgsovertakelse for barneverns- og helsenemnda (tidligere fylkesnemnda) i 9 av sakene. Det ble i tillegg konkludert med å fremme begjæring om flytting i institusjon grunnet barnets atferd for 4 barn. Videre ble konkludert med å skrive begjæring om endring av vedtak om omsorgsovertakelse eller samvær for 10 barn. I løpet av 2022 ble 8 barn gjenforent/tilbakeført til foreldre. Det ble besluttet å bruke sakkyndig ved 3 tilfeller.

Vi har også gjennomført en internrevisjon i 2022 om sakenes inngang til beslutningsteam og oppfølging etter beslutningsteam, og har utarbeidet og revidert rutiner som et resultat av dette, for å sikre kvalitet og lik praksis.

Samtaleprosess

I 2022 ble samtaleprosess i barneverns- og helsenemnda (tidligere fylkesnemnda) sluttført for 6 barn, mens prosessen fortsatt pågikk for 5 barn ved utgangen av året.

Barne- og familiedepartementet har vedtatt ny forskrift som trådte i kraft 01.03.23. Ifølge denne skal midlertidige ordninger ha en klar tidsramme og avsluttes senest innen ett år etter at nemnda mottok begjæringen. Dette får betydning for hvor lenge samtaleprosess kan pågå.

3.3 Aktivitet / statistikker

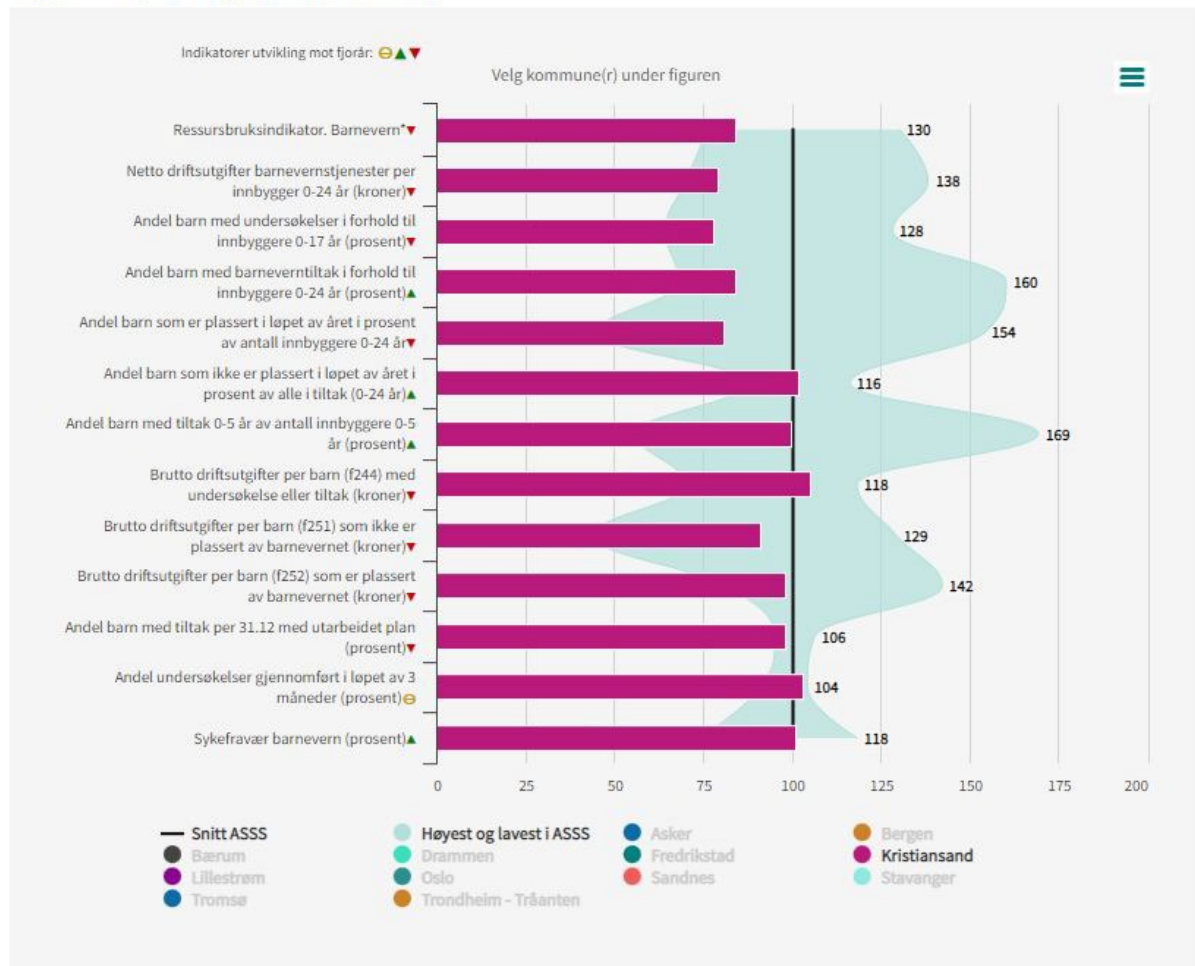
3.3.1 Tjenesteprofilen for Kristiansand kommune

Kristiansand kommune er med i ASSS, et samarbeid for å bidra til læring og utvikling mellom ti av Norges største kommuner.

Figur 1: Tjenesteprofilen for barnevernstjenesten, Kristiansand kommune

Figur 1. Tjenesteprofil barnevern

Kilde: [ASSS-statistikker fra KS](#)

Prioritering og behov: Kristiansand kommune har en ressursindikator på 84, noe som betyr at kommunen har en nedgang på 4 % i utgifter som brukes til barnevern fra i fjor. Mulig forklaring på dette kan være at kommunen bruker mer penger på annet forebyggende arbeid.

Dekningsgrader: Dekningsgrader viser hvor mange barn som har undersøkelser/tiltak i forhold til antall innbyggere. Det er en nedgang i antall bekymringsmeldinger inn til barnevernet, dette medfører en nedgang i undersøkelser og tiltakssaker. Det er også en nedgang i antall barn som er plassert. Dette ser vi opp mot en styrking av spesialiserte hjelpetiltak, som medfører at vi har færre barn som flyttes ut av hjemmet.

Produktivitet/enhetskostnader: Brutto driftsutgifter pr. barn til drift av barnevernstjenesten (funksjon 244) ligger 5 % over ASSS-snitt, det er en nedgang på 1 % fra 2021, og videre en nedgang fra 2020. Organiseringen vi har med ulike lokasjoner, flere avdelinger og flere fagstøtter er mer kostbar og krever sterkere styring, ledelse (avdelingsledere og fagstøtte på hver lokasjon og avdeling) og internkontroll for å sikre forsvarlighet og kvalitet.

Brutto driftsutgifter pr. barn som ikke er plassert (funksjon 251) er 9 % under ASSS-snitt, dette er en nedgang på 14 % fra i 2021. Dette kan ha sammenheng med at vi fremdeles jobber med å styrke og etablere egne tiltak i egen tjeneste i stedet for å kjøpe private tiltak som det er vanskelig å ha god nok kontroll med. Enhetskostnader til barn som er plassert er 2 % under gjennomsnittet i ASSS.

Kvalitet: Kristiansand ligger godt over ASSS-snittet på gjennomførte undersøkelser innen frist, og på ASSS-snittet når det gjelder barn med utarbeidede tiltaksplaner.

3.3.2 Meldinger til barnevernstjenesten

Tabell 2: Oversikt over instanser som sender bekymringsmelding

Instans	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Barnevernstjenesten *	25 %	28 %	26 %	22 %	16 %	16 %	12 %
Skole	12 %	14 %	12 %	12 %	12 %	10 %	8 %
Politi	8 %	8 %	9 %	9 %	10 %	14 %	18 %
Lege/sykehus	7 %	8 %	8 %	10 %	15 %	12 %	13 %
Naboer/andre voksne	6 %	6 %	6 %	8 %	10 %	12 %	12 %
Foresatte	6 %	6 %	6 %	6 %	5 %	3 %	7 %
Barnehage	5 %	5 %	7 %	5 %	5 %	5 %	3 %
Helsestasjon	4 %	5 %	4 %	5 %	4 %	4 %	3 %
Andre	25 %	22 %	23 %	23 %	23 %	25 %	28 %
Totalt antall	1481	1506	1452	1528	1844	1877	1574

Kilde: Familia meldingsrapport

Det er en nedgang i antall bekymringsmeldinger inn til barnevernstjenesten. Se også egen overskrift om dette tidligere i rapporten. Det er uklart hvorfor dette skjer, og vi kan ikke gi noen klar årsak til dette. Vi ser det i sammenheng med usikkerhet rundt terskelen for meldeplikt som er beskrevet tidligere i rapporten. Vi er særlig bekymret for nedgangen i bekymringsmeldinger fra barnehage og helsestasjon. Helsestasjon er også fysioterapeuter, ergoterapeuter, jordmødre og familieveiledere, som er de instansene som er tettest på og nærmest de minste barna og deres foreldre. Vi er bekymret for at nedgangen her gjør at de minste

barna som har behov for hjelp fra barnevernstjenesten ikke får hjelp til rett tid, og at vi ikke får kontakt med disse familiene tidlig nok.

Det er en økning i bekymringsmeldinger fra politiet de siste årene. Dette ser vi i sammenheng med en endret praksis hos barnevernstjenesten der vi registrerer alle innkomne henvendelser fra politiet, også underretninger om anmeldelser mot foreldre mv., som tidligere ikke ble registrert som bekymringsmelding.

Vi ser en økning i meldinger fra lege/sykehus, og ser dette i sammenheng med «Barn under radaren», som er Sørlandets sykehus tiltak for tidlig avdekking av omsorgssvikt og barnemishandling.

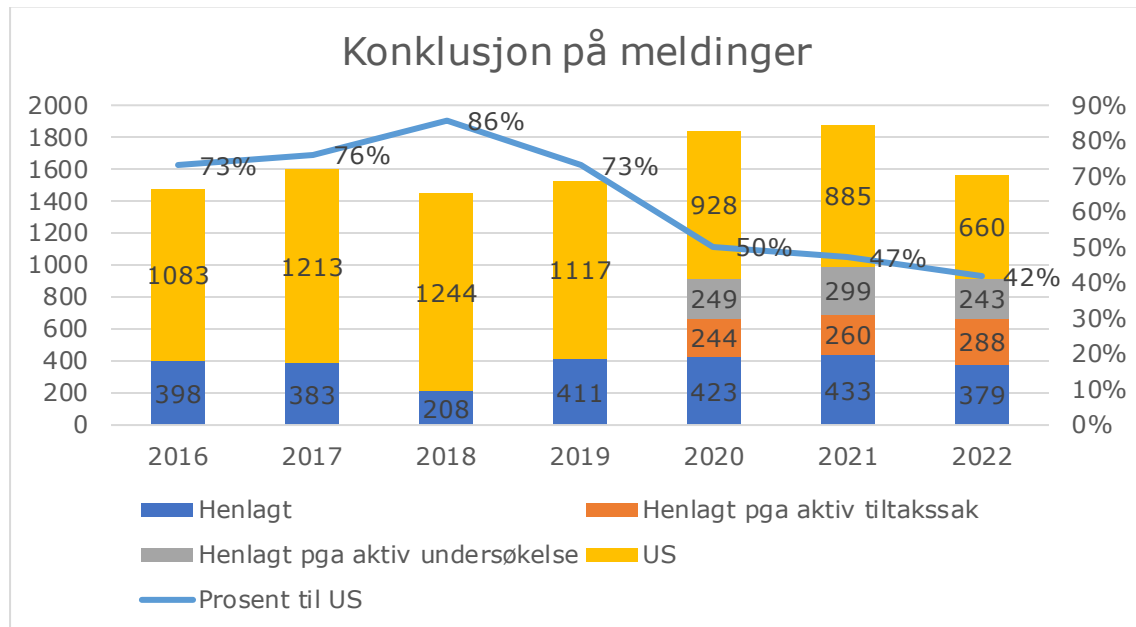
Meldinger som kommer fra «Andre» innbefatter blant annet offentlige instanser som NAV, familievernkontor, rusinstitusjoner, mv, og krisesenter, frivillige organisasjoner/idrettslag,

Barnevernstjenesten kan melde til seg selv når det har kommet melding på et av flere søsken, og vi er bekymret for søsken, eller når foreldre takker nei til hjelpetiltak etter endt undersøkelse og bekymringen fortsatt er stor for at barna lever under alvorlig omsorgssvikt.

Selv om prosentandelen for meldinger fra barnehage ser lav ut, er det verd å merke seg at prosentandelen meldinger ut fra andel av barnebefolkningen er relativt lik som for eksempel skole. Barnehagene ser barna fra de er 1 til 6 år – mens man på skole har barn fra 6-18 år (inkl. videregående). Skolene vil da naturligvis stå for en større prosentandel av meldingene som kommer inn til barnevernstjenesten.

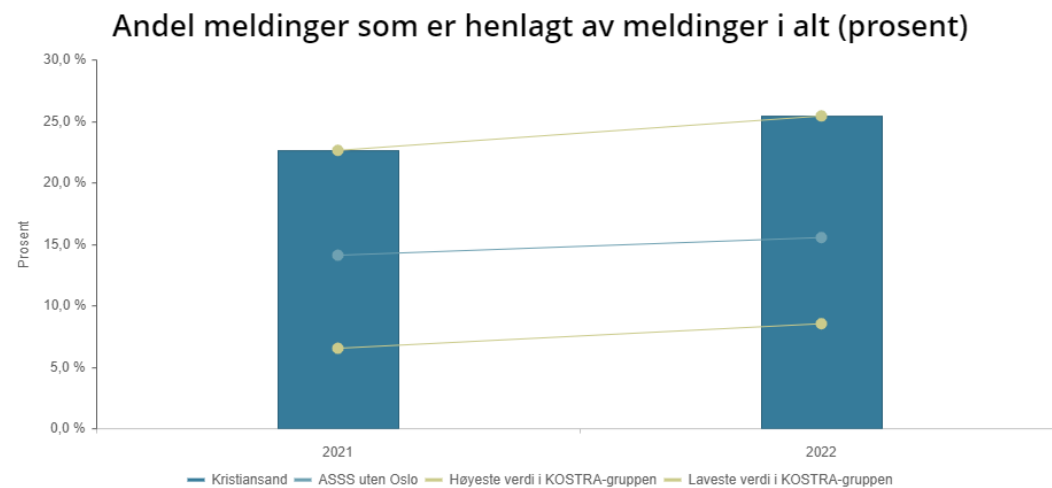

Figur 2: Konklusjon av bekymringsmeldinger til barnevernstjenesten 2016 –2022

Kilde: Familia meldingsrapport

Figur 3: Henleggelse av bekymringsmeldinger

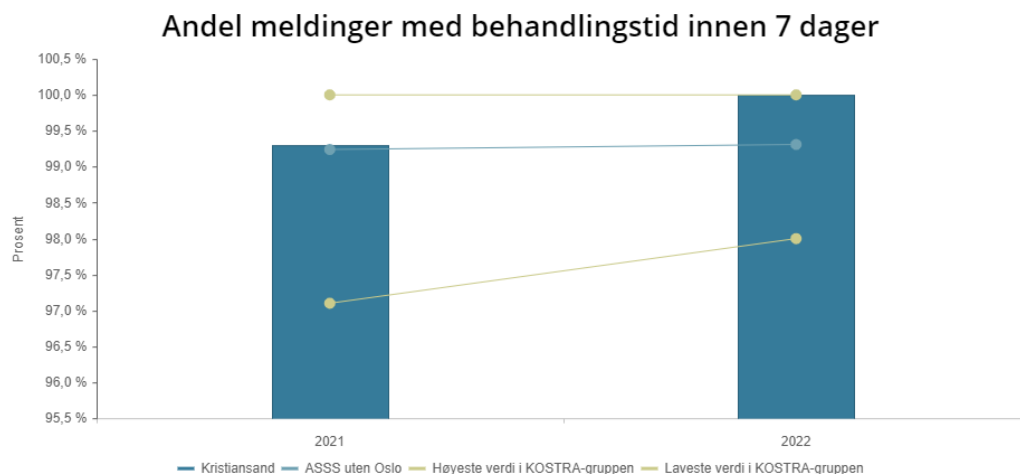
Kilde: Framsikt

Vi ser en økning i antall bekymringsmeldinger som blir henlagt. Dette kan indikere at det er andre aktører som burde bistått med noe sterkere innsats til barn/unge og deres foreldre.

Det er ulik praksis i kommunene knyttet til om meldinger som mottas i aktive saker går inn i henleggelsesprosenten eller ikke. Dette kan forklare at vi ligger høyt på henleggelse i forhold til de andre kommunene i ASSS-nettverket.

Figur 4: Overholdelse av frist for å avklare meldinger

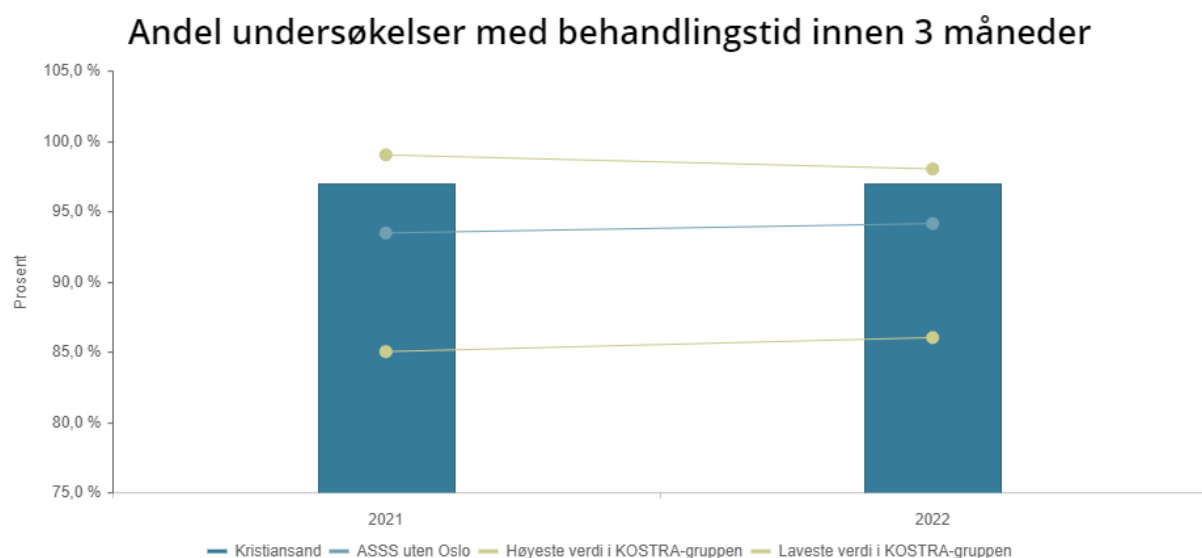

Kilde: Framsikt

Alle meldinger vurderes og behandles innen fristen på 7 dager.

3.3.3 Undersøkelser

Figur 5: Andel undersøkelser innen 3 måneder

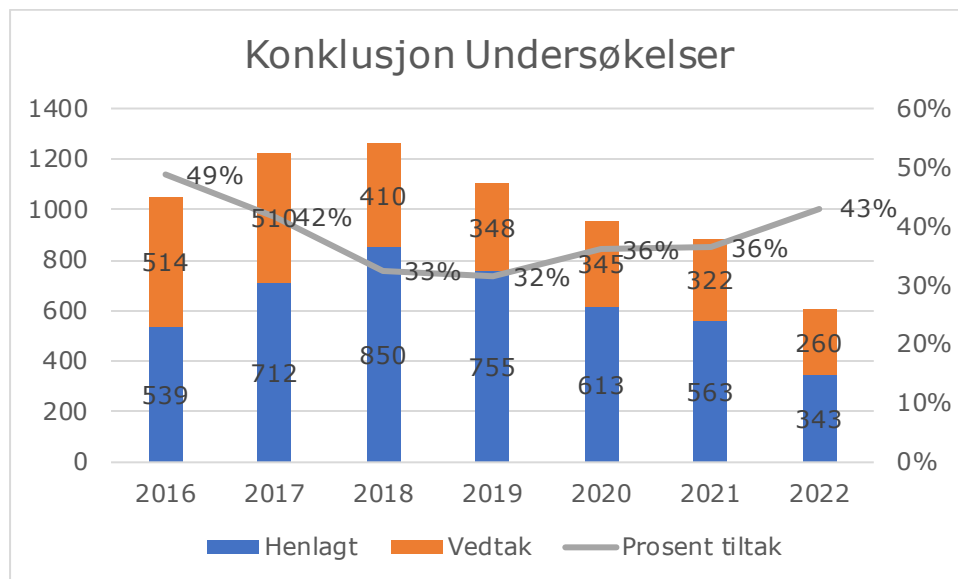

Kilde: Framsikt

Nærmere 100 % av undersøkelsene behandles og ferdigstilles innen fristen på tre måneder.

Figur 6: Avsluttede undersøkelser 2016-2022

Kilde: Familia US rapport / SSB tabell 12861

Tabell 3: Oversikt over antall saker hvor barnevernstjenesten har konkludert med å utvide 3 mnd. frist

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
38	30	16	48	39	22	21

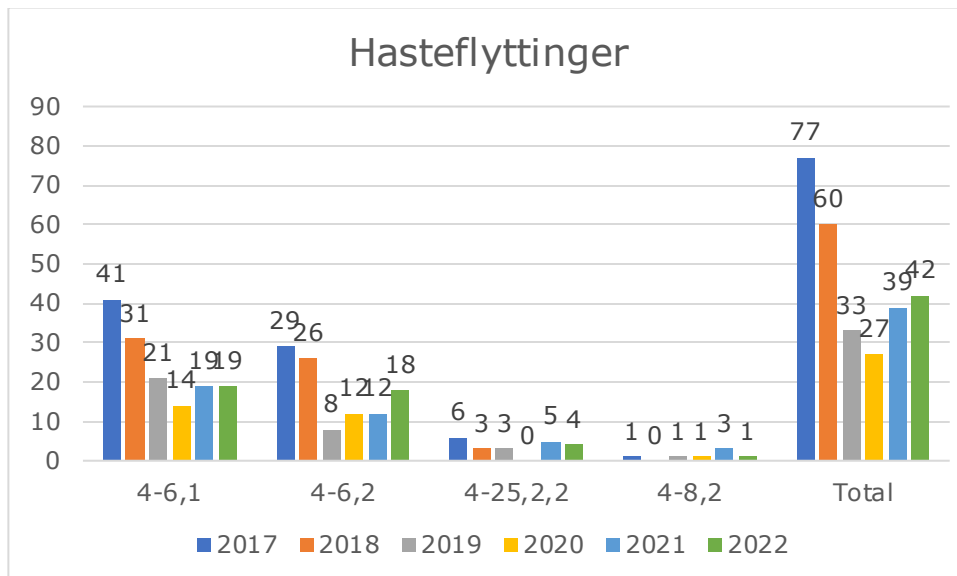
Kilde: Familia

Vi ser sjelden behov for utvidelse av frist i undersøkelsene. De undersøkelsene der fristen utvides rapporteres til statsforvalter og gjennomgås der.

3.3.4 Hasteflyttinger

Figur 7: Antall hasteflyttinger i løpet av året i perioden 2017-2022 m/lovhenvisning for hele barnevernstjenesten

Her benyttes henvisninger til bestemmelser i den gamle barnevernloven, siden statistikkene fra 2022 er lagt opp ut fra disse.

Kilde: Familia vedtak - søk

Statistikken omfatter alle barn som har hasteflyttet i løpet av 2022, det betyr at barn kan være hasteflyttet i 2021, men at plasseringen også varte utover i 2022.

Når det gjelder hasteflyttinger er det få barn det er snakk om, dette medfører at det er vanskelig å se trender statistisk av dette. Vi ser en økning i antall hasteflyttinger på tvang, jf. bvl. § 4-6 (2). Vi ser av gjennomgang av sakene at tallet på 18 barn omfatter flere søskenflokker på 2-3 barn som har måttet hasteflytte.

Den vanligste årsaken til at barn og unge må hasteflytte, er at de står i fare for å bli vesentlig skadelidende ved å forbli i hjemmet, for eksempel på grunn av mishandling, alvorlig vanskjøtsel eller alvorlige atferdsproblemer. Det har vært nedgang i antall hasteflyttinger i barnevernstjenesten over de siste årene, men det har vært en økning i 2022 etter § 4-6 annet ledd.

Tallet på hasteflyttinger av ungdom som følge av atferd har vært jevnt lavt de siste årene. Barnevernstjenesten vurderer at dette henger sammen med:

- Økende bruk av familieråd/nettverksarbeid også i akutte situasjoner
- Etablering av akutt familieteam (AFT) som kan bistå når situasjoner i hjemmet er særdeles krevende
- Spesialisert tiltaksavdeling som integrert del av tjenesten – med fleksibilitet og ressurser til å bistå inn i familier når situasjonen preges av omsorgssvikt.

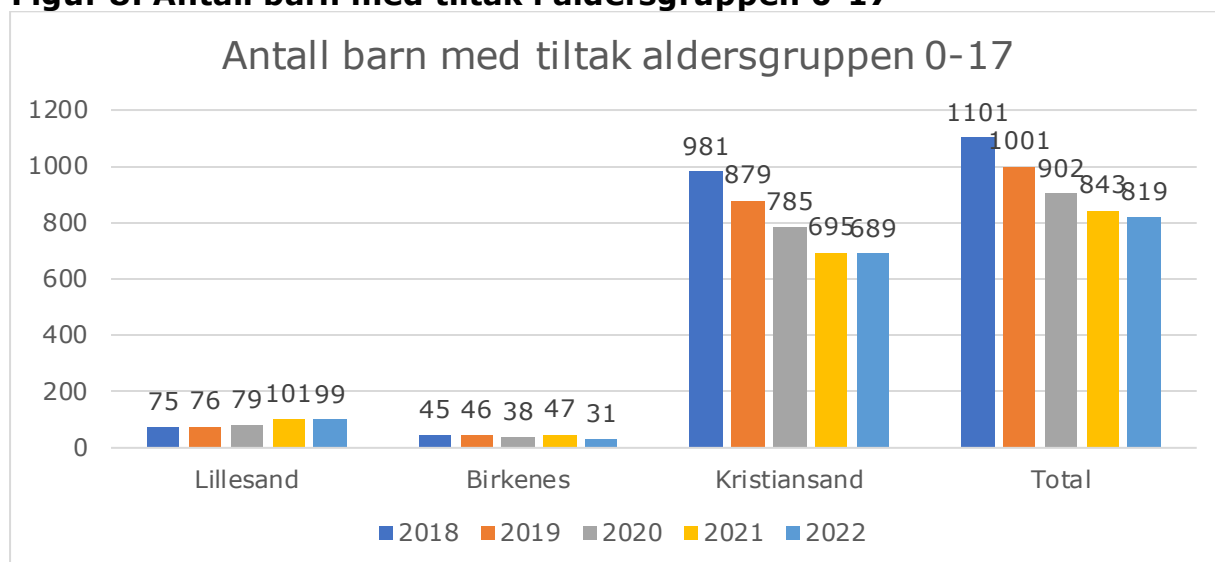

Lovhenvisninger:

- Barnevernloven § 4-6, 1. ledd: hasteflytting med samtykke fra foreldre der barn er uten omsorg
- Barnevernloven § 4-6, 2. ledd: hasteflytting uten samtykke fra foreldre dersom det er fare for at et barn blir vesentlig skadelidende ved å forbli i hjemmet
- Barnevernloven § 4-25, 2. ledd: hasteflytting ved alvorlige atferdsvansker
- Barnevernloven § 4-8, 2. ledd 2. punktum, jf. § 4-9 2. ledd: foreløpig vedtak om å overta omsorg for nyfødt barn

3.3.5 Barn og unge med barneverntiltak

Figur 8: Antall barn med tiltak i aldersgruppen 0-17

Kilde: SSB tabell 12238

Barnevernstjenesten kan iverksette ulike typer barneverntiltak etter barnevernsloven med samtykke fra partene (foreldre og barn over 15 år):

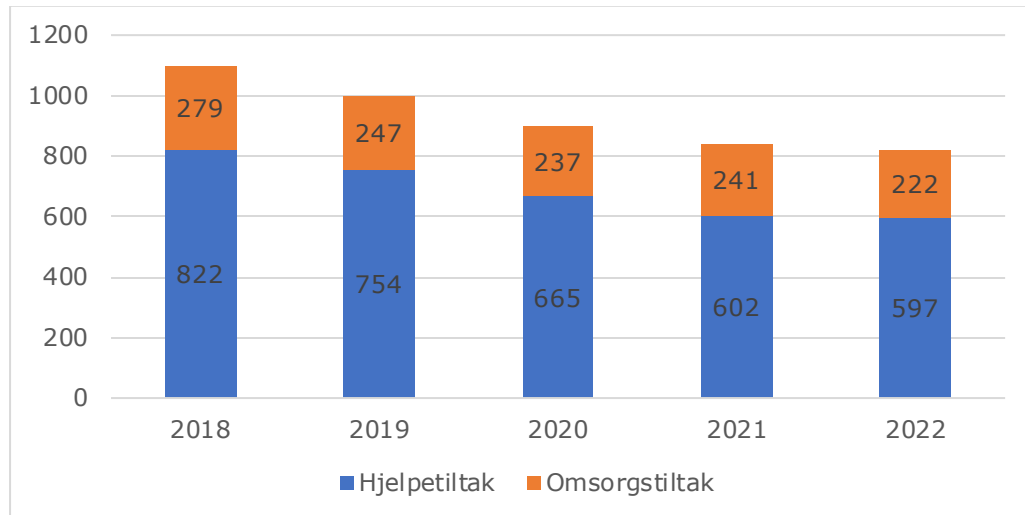
- frivillige hjelpetiltak i hjemmet
- frivillig plassering utenfor hjemmet
- frivillig plassering på institusjon for behandling når barnet har alvorlige atferdsvansker

Antallet barn som barnevernstjenesten i Kristiansand har hjelpetiltak for har gått ned de siste årene. Vi har godt samarbeid med flere andre hjelpetjenester og for mange familier er det vurdert at familiene kan få hjelp fra f.eks. familieveiledere på Familiens hus, familievernkontoret, ungdomstjenesten eller frivillige organisasjoner. Det er en ønsket utvikling i samsvar med oppvekstreformen at vi

skal jobbe for at barnevernstjenesten har tiltaksarbeid i de mest kompliserte mens andre instanser jobber med de enklere saker.

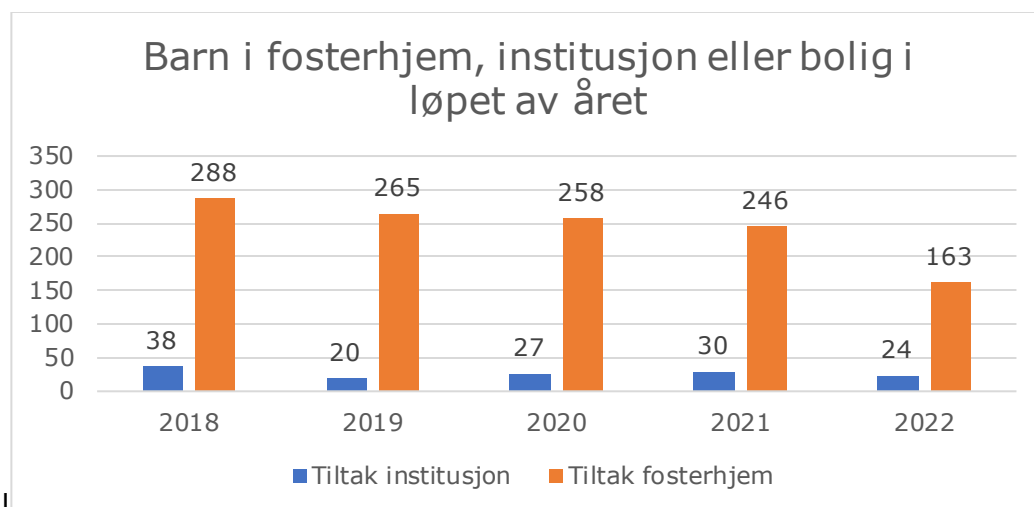
Figur 9: Fordelingen av hjelpetiltak og omsorgstiltak 0-17 år i løpet av året i perioden 2016-2022

Kilde: SSB tabell 12275

3.3.6 Barn og ungdom som bor utenfor hjemmet

Figur 10: Antall barn i fosterhjem og på institusjon i løpet av året i perioden 2016-2022

Kilde: SSB

Dette gjelder barn under 18 år. I tillegg kommer ungdommer over 18 år i ettervern.

I vår barnevernstjeneste var det i løpet av 2022 72 ungdommer mellom 18 og 24 år som var plassert av barnevernstjenesten som barnevernstiltak. Dette gjaldt alle som i løpet av året var plassert, og tallet er høyere enn de som en til enhver tid er plassert på ettervern.

Tallene for institusjon inkluderer også plasseringer på akuttinstitusjoner. Tallet viser også til ungdom som bor på institusjon og som har vært hasteflyttet til en annen institusjon, der oppholdet har vart i noen dager eller uker. I gjennomsnitt har Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen ca 16-18 ungdommer på langtidsinstitusjon til enhver tid.

Det er en reduksjon av barn i fosterhjem. Barnevernstjenestens vurdering er at noe av forklaringen kan være:

- vi har flere og mer treffsikre hjelpetiltak å iverksette
- ansatte har færre familier å jobbe med, slik at man i større grad kan være tett på og vurdere fortløpende behovet for mer innsats fra barnevernet og andre (hjelpetjenester og nettverk)
- det jobbes mer planmessig sammen med familiene
- tilliten blant enkelte foreldre til barnevernet er muligens noe høyere, relasjonene mellom foreldre og barnevern oppleves som tryggere og foreldre forteller i større grad hva de har behov for av hjelpetiltak for å kunne være god omsorgsgiver

Antallet barn som bor på institusjon har vært synkende de siste årene.

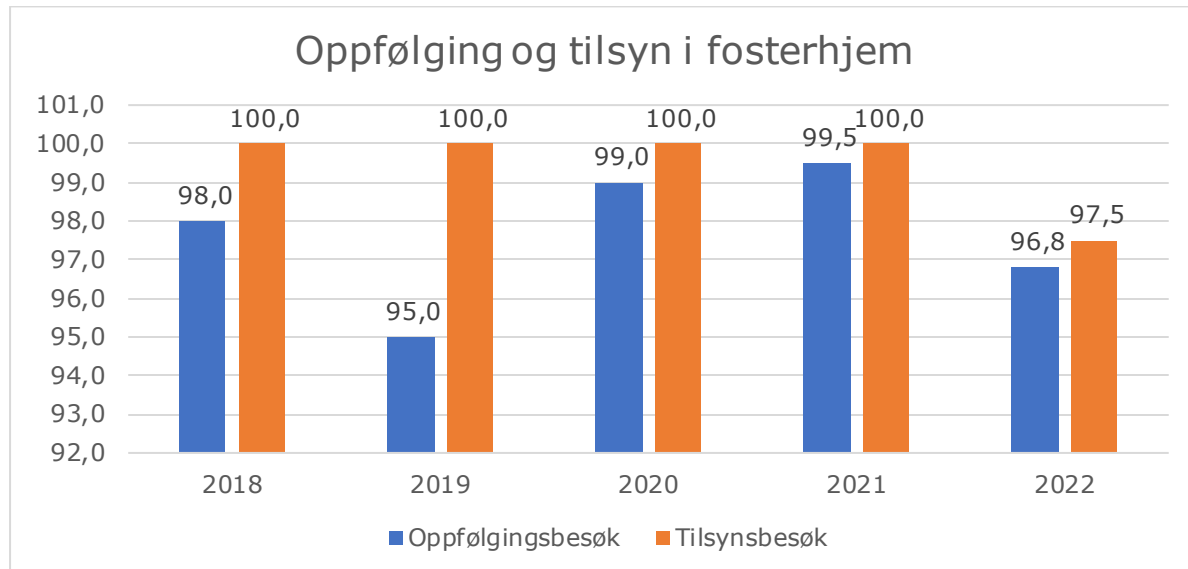
I all hovedsak vil det for de fleste barn og ungdommer være viktig å bo i nærheten av der de har familie, venner, skole og fritidsaktiviteter. Det legges ned mye arbeid med å finne alternativt bosted i slekt og nettverk. De fleste ungdommer som bor på institusjon har hatt flere brudd i fosterhjem og man har vurdert det som beste alternativ for ungdommen å ha botilbudet på en institusjon.

Bufetat vurderer og anbefaler hvilken institusjon ungdommen skal på ut fra en målgruppedifferensiering, og ungdommer som er plassert som følge av rus og alvorlige atferdsvansker kan bli flyttet til ulike steder rundt om i landet.

Figur 11: Oppfølgings- og tilsynsbesøk for barn i fosterhjem 2016-2022

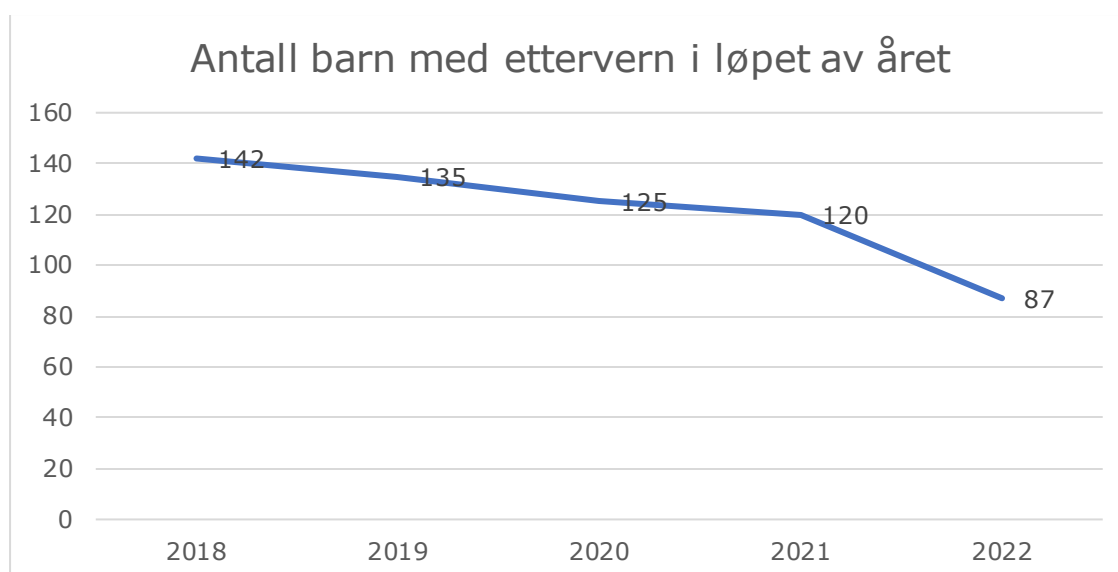

Kilde: Bufdir kommunemonitor

Barnevernstjenesten har over flere år hatt tilnærmet 100% gjennomførte lovpålagte fosterhjembesøk og tilsynsbesøk.

3.3.7 Unge voksne som mottar ettervern

Figur 12: Antall unge voksne som mottar ettervernstiltak 2016-2022

Kilde: SSB tabell 12275

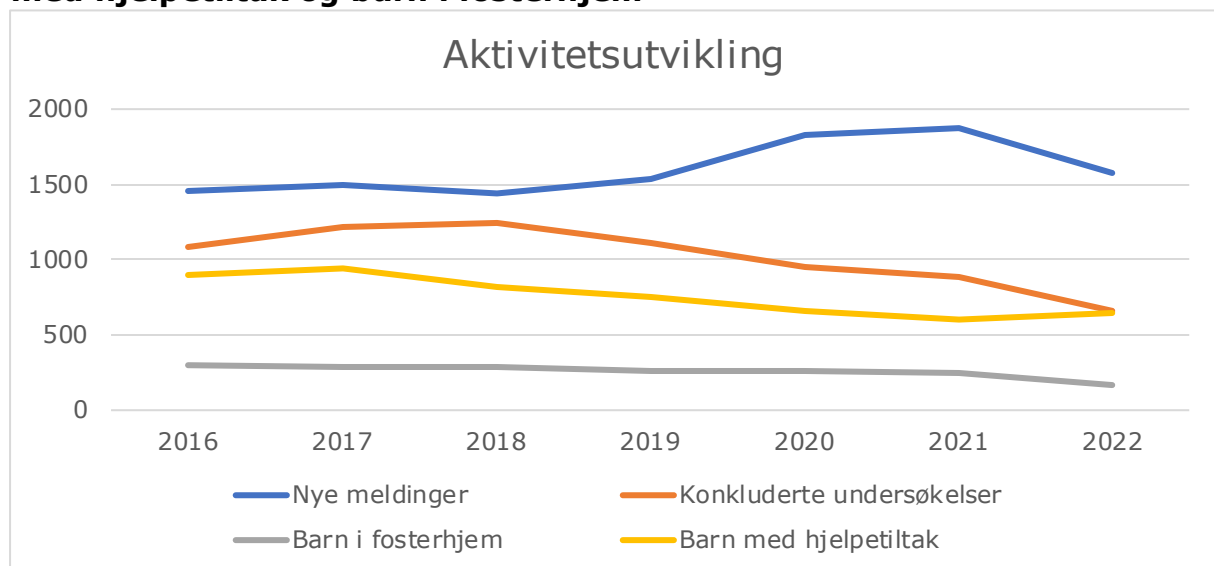

I figuren vises antall med etterverntiltak per 31.12.22. Det totale antallet unge voksne som mottar ettervern gjennom året kan derfor være høyere, da saker avsluttet før 31.12.22 ikke er medregnet.

Barnevernstjenesten har et tett samarbeid med ungdomstjenesten og NAV, og jobber tett med ungdommene for å sørge for en god overgang til voksenlivet. Vi erfarer at det er avgjørende for å få til gode overganger til voksenlivet for ungdommene at vi har et godt samarbeid med disse instansene.

3.3.8 Aktivitetsutvikling i barnevernstjenesten

Figur 13: Aktivitetsutvikling – meldinger – nye undersøkelser – barn med hjelpetiltak og barn i fosterhjem

Kilde: Sammenstilling av andre statistikker gjengitt i rapporten

3.4 Nøkkeltall - økonomi og drift

3.4.1 Økonomistatus for 2022

Barnevernstjenesten er en lovpålagt tjeneste med rettighetsfestede tiltak til svært utsatte barn og unge. Det er gjennomført flere omstillinger i barnevernstjenesten de siste årene, i tråd med nasjonale føringer.

I 2022 ble den totale budsjetttrammen til barnevernstjenesten styrket på grunn av finansielle endringer som følge av oppvekstreformen; høyere egenandel på kjøp av statlig tiltak og innlemming av øremerkede stillinger.

Også i 2022 var det et underforbruk ved årets slutt og disse midlene ble satt på fond. Det er planlagt å bruke fondsmidlene på oppbygging av sterkere forebyggende tiltak i egen kommune for barn og familier, for å unngå flytting fra biologisk hjem.

Tabell 4: Oversikt over budsjett i kroner fordelt på funksjon 244, 251 og 252

244: Barnevernstjeneste	251: Barnevernstiltak i familien	252: Barnevernstiltak utenfor familien
94 858 763	22 143 032	105 906 964

Kilde: *Budsjett for 2022*

Dette er tallene i det vedtatte budsjettet. Det må tas høyde for interne rammeendringer mellom funksjon 251 og 252.

Funksjon 244 omfatter hovedsakelig lønnsmidler til de ansatte som følger opp barn og deres familier direkte samt ivaretar lovpålagte forvaltningsoppgaver etter barnevernsloven. Ansatte i administrasjon og fagutviklingsteamet lønnes også på 244.

Kostnadsnivå og fordeling mellom funksjon 244, 251 og 252 varierer mellom landets barnevernstjenester, blant annet etter tjenestenes organisering internt og i de ulike kommunene.

3.4.2 Omstilling mot oppvekstreformen - utfordringsbilde

I 2022 fikk barnevernstjenesten rammetilskudd til kompetanseheving i forbindelse med fremtidig krav om mastergrad for barnevernsansatte. Tilskuddet var forventet å øke i årene fremover, til og med 2025, men ble fjernet fra statsbudsjettet for 2023. Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen har utarbeidet en plan for kompetanseutvikling og omprioriterer egne midler for å finansiere dette, for å kunne nå kompetansekravet innen 2031. Vi ser likevel at det er krevende å nå målene uten statlige øremerkede midler til kompetansesatsingen.

Nye anbefalinger om satser for økonomisk avlønning av fosterhjem ble iverksatt fra 01.06.22, med tilbakevirkende kraft til 01.01.22. Det ble forventet høye utgifter på fosterhjemsavlønning, men på grunn av tilbakeføringer til biologiske foreldre og tydelige retningslinjer knyttet til frikjøp og ekstra økonomisk godtgjørelse, har ikke utgiftene vært så høye som først antatt.

Det har vært utfordrende å forutse de økonomiske konsekvensene av oppvekstreformen, spesielt knyttet opp mot økt krav til oppfølgings- og

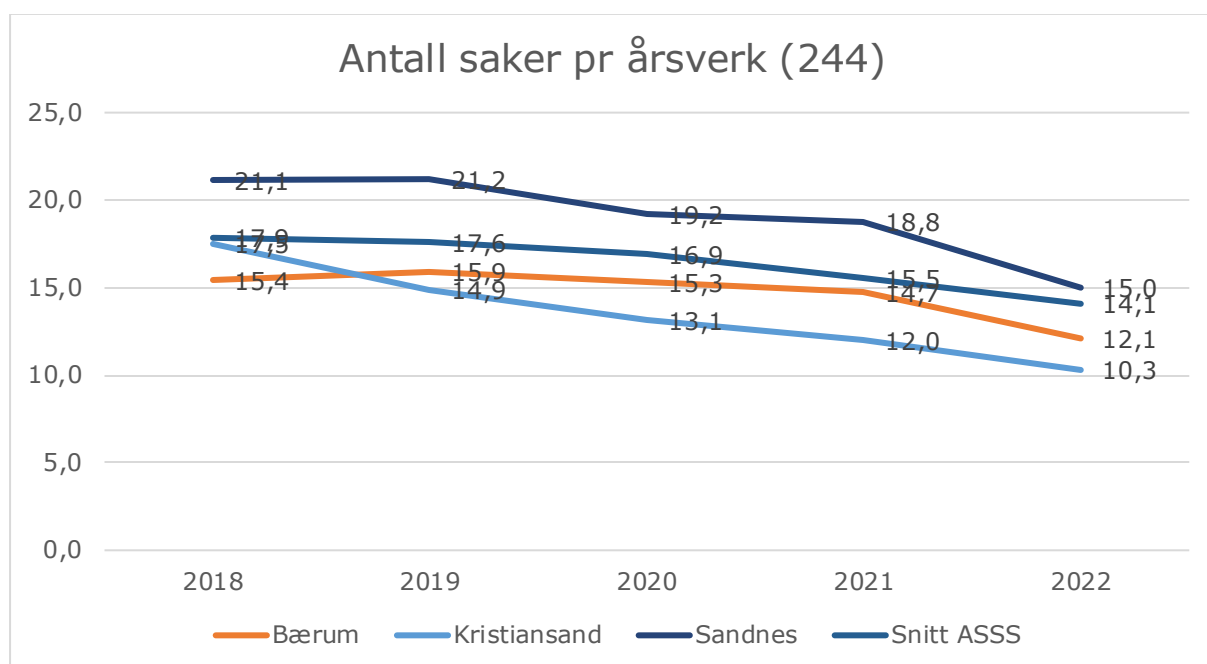

veiledningstilbud overfor biologiske foreldre og fosterhjem etter omsorgsovertakelse. Barnevernstjenestens egne familieveiledere har ansvar for å holde kurs i traumebevisst omsorg for fosterforeldre (TBO-F), med påfølgende gruppeveiledning i 2 år. TBO-F er åtte kurs-samlinger og danner merkostnader i form av frikjøpt lønnskostnader til deltagere, lokaler og servering, samt kursing av kontaktpersoner i COS-P og Trygg Base-modellen.

3.5 Nøkkeltall - HR og HMS

3.5.1 Arbeidsmengde

Figur 14; antall saker per årsverk (244) i perioden 2016-2022

Kilde: SSB tabell 12280

Som tabellen viser, har kontaktpersonene i Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen blant de tjenestene i ASSS med færrest antall saker de arbeider med til enhver tid. Sakskompleksiteten er krevende, men for de aller fleste kontaktpersoner er det godt mulig å gjøre en forsvarlig og kvalitetsmessig god jobb med det antallet barn man arbeider med per i dag.

3.5.2 Sykefravær

Tabell 5: Totalt sykefravær (langtids- og korttidsfravær) i barnevernstjenesten 2016-2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sykefravær totalt i barnevernstjenesten	7,9 %	8 %	10,7 %	9,5 %	8,6 %	8 %	11,1%

Kilde: intern rapportering

Det er med stor bekymring vi ser at sykefraværstallene har økt i 2022, og vi har hatt ekstra fokus på dette. 2022 startet med høyere grad av sykefravær grunnet koronarelatert sykdom og ettervirkninger etter dette. Deler av sykefraværet er også knyttet til svangerskapsrelatert fravær, samt kronisk sykdom.

Sykefravær oppleves som krevende både for barn/ungdom og deres familier, ansatte og samarbeidspartnere.

Sykefravær følges opp månedlig. Som del av det forebyggende arbeidet mot sykefravær har alle avdelinger årlig definerte arbeidsmiljø- og HMS-relaterte tiltak i sine strategiplaner, integrert som del av kvalitetsutviklingen i tjenesten.

Vi har et stort fokus på tett oppfølging av sykemeldte, gjennom faste IA-dager. Dette er et forebyggende tiltak mot sykefravær, med muligheter for tilrettelegging og arbeidsutprøving i andre avdelinger internt i barnevernstjenesten eller Kristiansand kommune for øvrig. Vi er en samfunnskritisk tjeneste, og ansatte må være fysisk på jobb. Dette gjør det vanskeligere med fleksibilitet knyttet til mulighet for hjemmekontor.

Sammenlignet med de andre kommunene i ASSS-samarbeidet ligger vi på samme nivå som snittet av disse kommunene når det gjelder sykefravær, jf. tjenesteprofilen tidligere i rapporten.

3.5.3 Turnover og rekruttering

Tabell 6: Turnover i barnevernstjenesten 2017 – 2022, faste stillinger.

År	Totalt antall faste ansatte som har sluttet	Turnover i prosent	Ansatte som slutter grunnet ny jobb	Ansatte som slutter av andre årsaker	Eks. på andre årsaker	Antall sluttet i tjenesten grunnet ny jobb med fartstid ca. 3 år eller mer
2022	16	9,1%	9	7	Flytting, pensjon, ufør	12
2021	18	9,3%	11	7		7
2020	26	13,5%	16	10		4
2019	8	6,45%	4	4		2
2018	18	9,1%	11	7		7
2017	15	11,4%	9	6		5

Kilde: intern rapportering

I 2022 hadde barnevernstjenesten en samlet turnover på 9,1 %. Dette er en reduksjon på 0,2% sammenlignet med 2021, og er å anse som lavt turnover på barnevernfeltet. Det er noen forskjeller i turnover mellom avdelingene og i all hovedsak er det høyere turnover for ansatte som jobber på Familiens hus/Helsehuset i Lillesand/Ressurssenteret i Birkenes.

I forbindelse med arbeid med tjenesteplan, har en arbeidsgruppe jobbet med å se på utviklingen av turnover i tjenesten og behov for ytterligere tiltak fremover. Som et resultat av dette har det blitt utviklet en strategi, med hensikt om gode tiltak og rutiner for å forebygge arbeidsbelastninger som er potensielt traumatiserende og forebygger sekundær traumatisering og eventuelt utbrenthet. Et annet tiltak er innkalling til sluttsamtale, når en fast ansatt sier opp. Dette er for å avdekke styrker og svakheter i tjenesten og tilbakemeldingene vi får er viktige i det videre arbeidet knyttet til å tiltrekke, utvikle og beholde ansatte i barnevernstjenesten. Det er således en viktig del av å være en lærende organisasjon.

I løpet av det siste året har 12 erfarne barnevernsarbeidere sluttet i tjenesten. Barnevernstjenesten har i det siste innført frivillige avslutningssamtaler med de som slutter for å kartlegge årsaker til turnover. Det er ulike årsaker til at ansatte slutter, men vi ser at det kan ha sammenheng med at det er liten bevegelse innad i tjenesten i de mest attraktive avdelingene å jobbe i, og at det dermed blir liten utvikling for noen av de ansatte.

4 Kvalitetsutvikling

4.1 Strategi for kvalitetsutvikling - tjenesteplan

De siste årene har barnevernstjenesten arbeidet med kvalitetsutvikling gjennom en helhetlig strategisk tilnærming. Hver strategiperiode er treårig og det utformes årlige tiltak med utgangspunkt i en felles definert tjenesteplan.

De årlige utviklingstiltakene utarbeides på overordnet nivå for hele barnevernstjenesten. Hver enkelt avdeling utarbeider sine utviklingstiltak for å nå de felles overordnede målene.

Arbeidet med å kvalitetssikre det barnevernfaglige arbeidet med barn og unge er en kontinuerlig prosess. Nedenfor er en oversikt over utviklingen de siste årene i et utvalg av gjennomførte kvalitetsutviklingstiltak i tjenesten.

Tiltrekke, utvikle og beholde

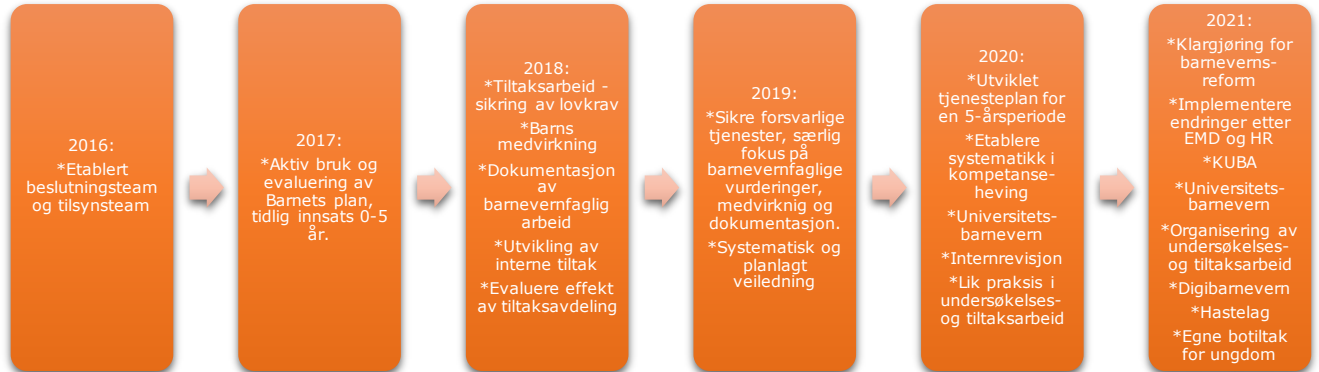

Brukertilpassede tjenester

Kvalitet og kontinuerlig utvikling av tjenesten

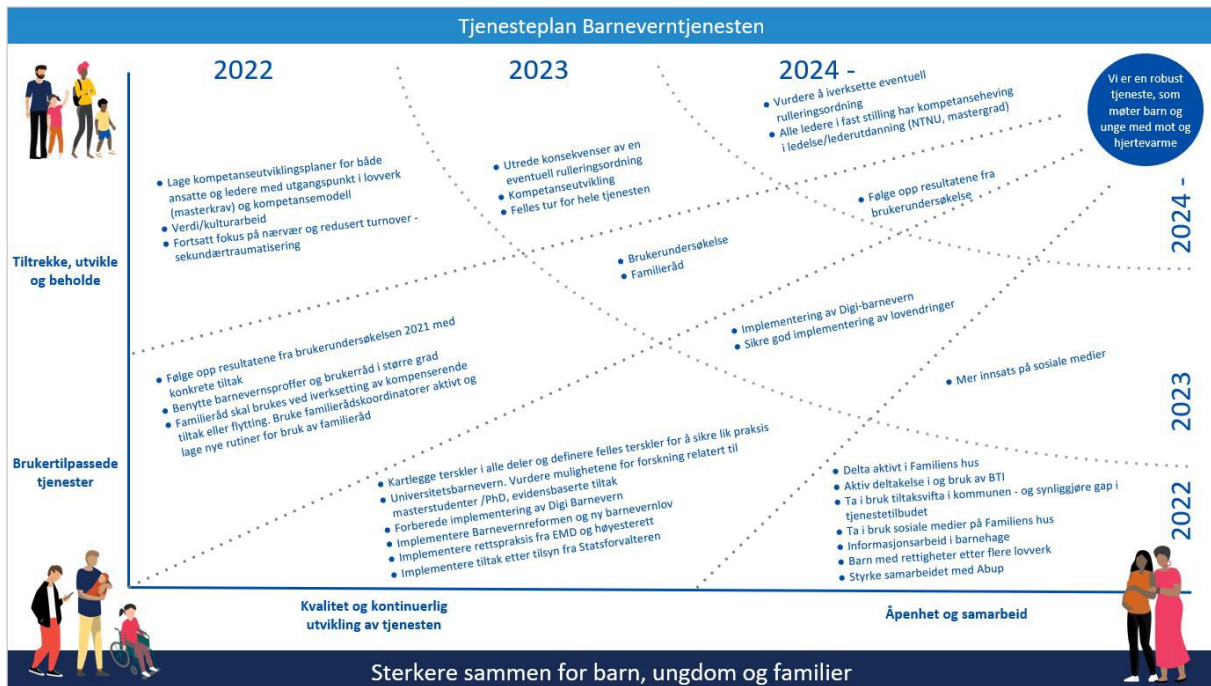
Åpenhet og samarbeid

4.1.1 Tjenesteplan 2021-2024 - status 2022

I barnevernstjenestens tjenesteplan med strategi for kvalitetsutvikling 2020-2023 er det utarbeidet plan for mål og innsatsområder, samt årlige utviklingstiltak for tjenesten som helhet og for hver avdeling. Her følger beskrivelse av status per 2022, og oversikt over de viktigste tiltakene som er gjennomført.

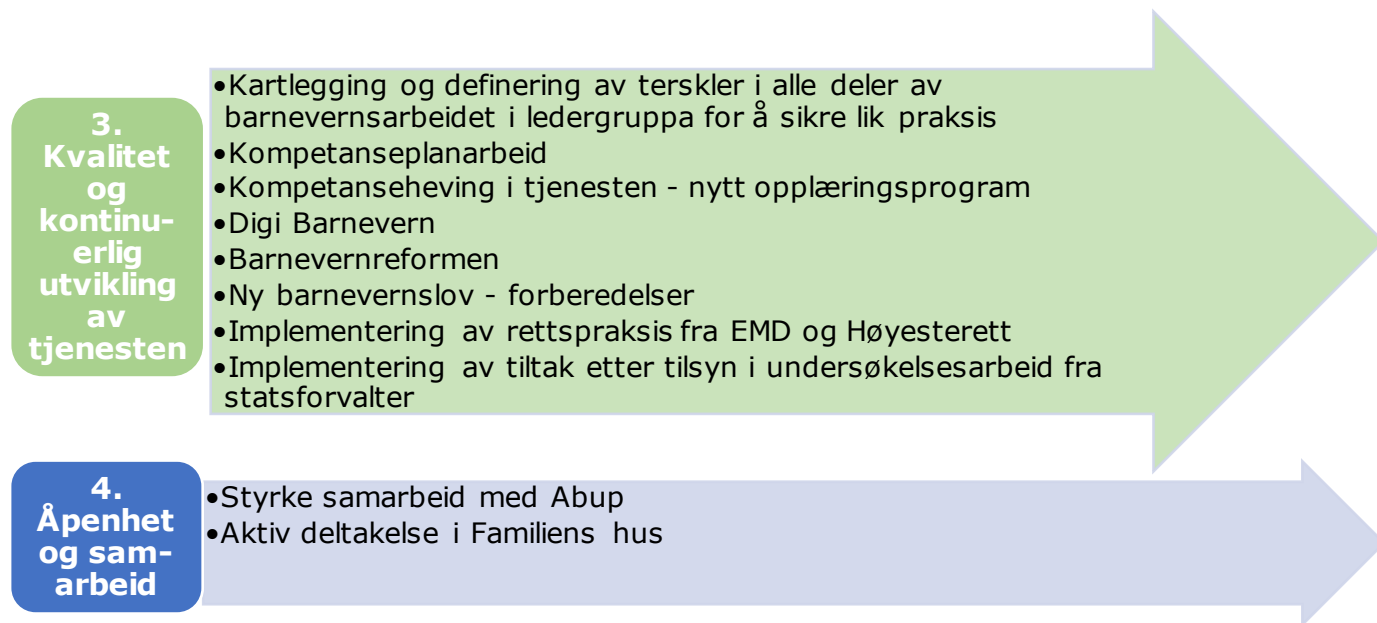

1. Tiltrekke, utvikle og beholde ansatte

- Kompetanseheving
- Verdi- og kulturarbeid
- Fokus på nærvær og redusert turnover

2. Brukertilpassede tjenester

- Brukerundersøkelse
- Samarbeid med egne barnevernsprofiler og brukerråd
- Familieråd

4.2 Internkontroll og tilsyn

I 2022 har barnevernstjenesten fortsatt gjennomgang av rutiner og arbeidsprosesser i EQS, kommunens kvalitetssystem. Barnevernstjenesten har omfattende rutiner for alle arbeidsprosesser, og arbeid med gjennomgang, evaluering og revidering av rutiner er et kontinuerlig arbeid. I 2022 har vi gjennomgått, evaluert og revidert alle rutiner slik at de er oppdatert med riktige hjemler og innhold i ny barnevernslov som trådte i kraft 01.01.23.

En sentral del av barnevernstjenesten er fagutvikling og kvalitetsforbedring. Som en del av dette har vi en plan for internrevisjoner fra 2019-2024. Denne revideres årlig ut fra ROS-analyser og varslede tilsyn. I 2022 har vi gjennomført internrevisjon med tema "Beslutningsteam – inngang og utgang", for å sikre lik praksis og god kvalitet i arbeidet i de mest alvorlige sakene i tjenesten. Vi har identifisert enkelte forbedringsområder, og utarbeidet og endret rutiner og maler for å forbedre dette arbeidet.

Utover dette er det en rekke eksterne instanser som gjennomfører kontroll og tilsyn med barnevernstjenesten, hovedsakelig skjer dette ved tilsyn fra Statsforvalteren i Agder:

- I 2022 har vi fortsatt arbeidet med å følge opp tilsynet fra 2021 om undersøkelsesarbeid, og vi har blant annet gjennomgått og revidert en rekke rutiner, utarbeidet nye rutiner, og hele tjenesten har i løpet av 2022

gjennomgått kurs i barnevernfaglige vurderinger.

- I 2022 avsluttet Statsforvalteren i Agder tilsyns-/klagesaker mot barnevernstjenesten i 8 saker. Hovedpunkter som statsforvalter har hatt fokus på og vurdert har vært forsvarlighet, varslingsplikt, barnets beste og barns medvirkning. I ett tilfelle ble det konkludert med brudd på forsvarlighetskravet fordi det gikk for lang tid fra meldingen ble konkludert med undersøkelse og til det ble gjennomført samtale med barnet, samt at det manglet en forsvarlighetsvurdering hvor hensynet til barnet ble dokumentert. Barnevernstjenesten har i sin oppfølging av tilsynet endret rutine og veilederen for Krs-modellen (undersøkelse hvor det er bekymring for overgrep/vold). I de øvrige sakene ble det ikke rettet kritikk mot barnevernstjenesten.
- I 2022 har det vært en gjennomgang med alle avdelingsledere om hvordan klagesaker bør saksbehandles, og hvordan klagesaker og tilsynssaker bør svares ut til Statsforvalteren. Dette for å få en mer lik praksis i tjenesten.

4.3 Brukerundersøkelse

Barnevernstjenesten har et mål om å fortsatt utvikle brukertilpassede tjenester i tråd med tilbakemeldinger og behov som barn, unge og familier i kontakt med barnevernstjenesten uttrykker. Årlige brukerundersøkelser er et tiltak for å nå målet. Dette gjennomføres også etter et uttrykt ønske fra politikerne. Vi jobber også med å utarbeide en plan for brukerundersøkelsene for å sikre kontinuitet i arbeidet.

I 2022 har fokus for undersøkelsen utover kontakten til barnevernstjenesten vært å belyse ettervern. Undersøkelsen har blitt sendt ut til ungdommer, foreldre og fosterforeldre.

Vi fikk inn 41 av 120 mulige svar, noe som betyr en svardeltakelse på 34,2%. Svarene kommer primært fra ungdommer og fosterforeldre. Svarprosenten fra foreldre er så lav at resultatene ikke inngår i statistikken.

Antallet besvarelser gjør det vanskelig å komme frem til endelige konklusjoner basert på resultatene, men vi kan likevel ta med oss både positiv utvikling, gode tilbakemeldinger og områder for forbedring.

Barnevernstjenestens vurdering av resultatene:

- Av undersøkelsen kan man utlede at både ungdommer og fosterforeldre virker fornøyd med kontakten til barnevernstjenesten og at

kontaktpersonene gjennomgående er gode til å involvere dem på en tillitsfull måte så de føler seg sett, møtt og hørt.

- Barnevernstjenesten scorer i 2022 høyere enn i 2021 på involvering av ungdommer i planarbeidet generelt.
- Undersøkelsen peker på mulige utfordringer som barnevernstjenesten kan se på i arbeidet med planmessighet, struktur, forutsigbarhet og trygghet i overgangen til ettervern.
- Foreldredeltakelsen har tidligere vært stabil mens den i 2022 med ettervern som tema har vært overraskende lav. Det kan handle om flere forskjellige ting, men det er ikke mulig å konkludere uten ytterligere undersøkelse. Barnevernstjenesten vurderer dette ved behov.

4.4 Kompetanseutvikling

Kompetanseutviklingsplan

I lov om barnevern § 15-6 stilles det krav til at ansatte som gjør oppgaver etter den bestemmelsen, fra 2031 må ha barnevernfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå. Alternativt må ansatte ha minst fire års arbeidserfaring og 30 studiepoeng på masternivå.

Barnevernstjenesten stiller ikke pr i dag et krav om masterkompetanse ved ansettelse. Det er 32 av 132 aktuelle ansatte som har mastergrad. I barnevernstjenestens plan for kompetanseutvikling for 2023-2024 fremgår det at tjenesten høsten 2022 hadde 20 ansatte som var i et masterløp og 30 ansatte som tok videreutdanning på masternivå. I fremtiden er målet å ha maksimalt 25-30 ansatte i utdanning samtidig. Dette for at ikke presset skal bli for høyt på tjenesten totalt sett.

Det utarbeides en karriereplan for hver ansatt i forbindelse med medarbeidersamtalene, for å oppnå forutsigbarhet med tanke på hva den ansatte ønsker og hvordan ledelsen prioriterer.

Opplæring i tjenesten

Barnevernstjenesten har i 2022 gjennomgått all opplæringen i tjenesten, og systematisert og lagt denne inn i et nytt opplæringsprogram, som settes i gang fra 2023. Opplæringsprogrammet deles i basismoduler (for nyansatte) og spisskompetansemoduler (for alle ansatte), og består av både fysiske kurs og e-læringskurs.

Vi har mot slutten av 2022 hatt fokus på innføring av ny barnevernslov fra 01.01.23, og alle ansatte har blant annet sett og jobbet med filmer om den nye barnevernsloven utarbeidet av statsforvalter.

4.5 Praksisendringer etter avgjørelser i EMD og Høyesterett

Norge har de siste årene hatt flere barnevernssaker til avgjørelse i Den Europeiske Menneskerettsdomstol (EMD). Norge har blitt dømt i noen saker, og dette har blitt fulgt opp gjennom avgjørelser i Høyesterett. Barnevernstjenesten jobber kontinuerlig i samarbeid med Kommuneadvokaten med å samordne praksis fra EMD og Høyesterett med vår praksis, blant annet ved gjennomgang og oppdatering av rutiner, utarbeidelse av nye rutiner og opplæring.

5 Samhandling

Samhandling og tverrfaglig samarbeid er sentralt for å sikre at barn og unge og deres familier får den oppfølgingen og hjelpen de har behov for. I tillegg til barna og ungdommene, familiene og nettverket rundt disse, har barnevernstjenesten en rekke instanser vi samhandler med. Se oversikten under for noen av disse. Vi vil i det følgende trekke fram de viktigste arenaene og satsningene vi har jobbet med i 2022.

5.1 Samhandling i kommunen

5.1.1 Oppvekstreform

Et viktig formål med oppvekstreformen er at kommunene får økt faglig ansvar for barnevernet. Kommunene skal også styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging, sikre mer treffsikker hjelp for barn og foreldre, og ivareta barnets rettsikkerhet på en bedre måte.

Kristiansand kommune har delt arbeidet med oppvekstreformen.

Oppvekstsektoren har ansvaret for det forebyggende arbeidet. Kommunen har de siste årene bygget opp tverrfaglig innsats, blant annet med BTI og Familiens hus. I 2022 ble [tiltaksvifta](#) ferdig utviklet med oversikt over kommunens helhetlige hjelpetilbud for barn, unge og deres familier. Det jobbes nå med å

utarbeide en forebyggende plan for barn og unge (inngår i Plan for gode livsvilkår), etter krav om dette i ny barnevernslov.

Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen var tidlig ute med å fokusere på å jobbe brukerrettet, med fokus på samarbeid, medvirkning og nettverk. Dette har vært viktig og et satsningsområde for barnevernstjenesten i flere år, også før oppvekstreformen rettet fokus mot dette. Vi har jobbet systematisk med forberedelser til reformen fram til igangsettelse.

Tjenesten har gjort en rekke konkrete tiltak beskrevet andre steder i rapporten og i tidligere rapporter, blant annet arbeid med familieråd, Akutt familieteam, godkjenning av "hybelfamilier", omfattende kompetanseheving for ansatte i avdeling for barn under omsorg, ansettelse av veiledere og plan for kompetanseutvikling.

Som en del av oppvekstreformen trådte ny barnevernslov i kraft 01.01.23. Barnevernstjenesten har som forberedelse til dette blant annet gjennomgått og oppdatert alle prosedyrer og maler, i tillegg til at alle ansatte har gjennomgått opplæringsvideoer om den nye barnevernsloven fra statsforvalter.

5.1.2 Familiens hus

Flere tjenester i kommunen er samlokalisert i «Familiens hus» med ansvar for hvert sitt definerte geografiske område. Barne- og familietjenestene består av barnevernstjenester, forebyggende helsetjenester barn og unge. På noen av områdene er også pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) og enhet for fag og støtte. Flere helse- og oppfølgingstilbud til voksne er også lokalisert til Familiens hus. Barnevernstjenesten har vært på Familiens hus siden 2016.

Barnevernstjenesten erfarer at det er positivt samarbeid innad i Familiens hus hva gjelder felles informasjonsarbeid, fagdager, felles rutiner, og bedre forståelse og innsikt for hverandres fagfelt. Det er en positiv innstilling og ønske om å skape samhandling til det beste for familiene. Det er gode tilbakemeldinger på det sosiale og trivselen i arbeidsfelleskapet på huset. Barnevernstjenesten erfarer likevel at det er vanskelig å få til samhandling i de enkelte sakene til det beste for barna og familiene vi jobber med. Det er vanskelig for de ulike tjenestene, inkludert barnevernstjenesten, å se utover sitt eget ansvarsområde og myndighet, og vi opplever dermed at det fortsatt er for sterk «silo»-tankegang, som gjør det vanskelig å få til god samhandling, gode løsninger og et godt samlet tjenestetilbud for familiene.

Barnevernstjenesten opplever et positivt samarbeid med barnehager og skoler, og mye velvilje for å få til et godt samarbeid til det beste for barna og familiene vi jobber i.

5.1.3 Helsehuset i Lillesand / Ressurssenteret i Birkenes

Det er ønske om å få til et godt samarbeid både overordnet og i enkeltsaker, men i praksis er det vanskelig og utfordrende å få dette til i begge kommuner. Det er få samarbeidsarenaer, og det har vært utfordrende at ansvaret for barnevernstjenesten har vært organisert under helse i Lillesand. Dette er endret på i år og organiseringen er nå tillagt oppvekst. Dette kan bidra til et bedre samarbeid internt. Det oppleves utfordrende i begge kommuner hvordan man skal organisere samarbeidet overordnet, som følge av utfordringer med kommunikasjon, logistikk og organisering. I enkeltsaker forsøkes det å få til samarbeid, men også her er det vanskelig for de ulike tjenestene å se utover sitt eget ansvarsområde og myndighet, og vi opplever dermed at det blir «silo»-tankegang, som gjør det vanskelig å få til god samhandling, gode løsninger og et godt samlet tjenestetilbud for familiene.

I Birkenes har barnevernstjenesten nå ansatte til stede på Ressurssenteret to dager i uka, og er tilgjengelig for drøfting av saker mv. Barnevernstjenesten erfarer å bli godt tatt imot, og at det oppleves som viktig at de er til stede.

5.1.4 Øvrig samhandling i kommunene

Kommuneadvokaten

Barnevernstjenesten har et tett og godt samarbeid med Kommuneadvokaten både overordnet og i enkeltsaker. Kommuneadvokaten prosederer tjenestens saker i barneverns- og helsenemnda og i domstolene, og har tett kontakt med barnevernstjenesten i forbindelse med forberedelser til dette.

Kommuneadvokaten deltar også i ledermøter jevnlig, og har vært tett på de siste årene i forbindelse med endringer i barnevernets praksis etter barnevernssakene i EMD og Høyesterett. Tjenesten samarbeider tett med kommuneadvokaten om å holde oss oppdatert på nye rettslige krav som stilles, og implementere disse i tjenesten.

Ungdomstjenesten

Barnevernstjenesten har et godt samarbeid med ungdomstjenesten i Kristiansand. Vi deler en ungdomslos-stilling med ungdomstjenesten for å følge opp ungdommene i ettervern, med mål om å gi riktig hjelp til disse ungdommene og løse dem dit de kan få den hjelpen de trenger. Det har vist seg å være en viktig rolle som benyttes mye spesielt for de unge som helst ikke vil ha ettervern fra barnevernstjenesten.

Barnevernstjenesten erfarer at det i tillegg til våre botilbud er behov for mer differensierte tilbud til denne målgruppen når det gjelder botilbud, fra flere aktører enn barnevernstjenesten. Vi erfarer også at det er behov for et felles samlingssted der ansatte som jobber med ungdom kan være samlet.

I Lillesand er det startet opp et prosjekt i kommunen med en ungdomslos, som det er godt samarbeid med i enkeltsaker. Denne kan følge opp ungdommene tettere for å få gode overganger til voksenlivet.

Barn med rettigheter etter flere lovverk

Kristiansand

I saker hvor barn har sterke eller omfattende helseutfordringer med ulike diagnoser, er det krevende å samarbeide med Helse og mestring.

Kommunen har ikke egne boliger (barneboliger) for disse, og det er krevende for Kristiansand kommune å tilby gode omsorgs- og avlastningstiltak til disse barna og ungdommene. Bufetat (statlig barnevern) har bistandsplikt, men kommunen har også ansvar for å yte nødvendig helsehjelp. Barna det gjelder har ofte store omsorgs- og behandlingsbehov, og ordinære fosterhjem har ikke mulighet til å ivareta disse behovene. I de tilfellene der kommunen ser seg nødt til å kjøpe tjenester fra private aktører, har disse i stor grad fokus på omsorg, og ikke helse. I tillegg kommer merkostnaden kommunen må betale når Bufetat tilbyr tiltak, for økte kostnader som funksjonshemmingen medfører for omsorgstiltaket/institusjonen. Når egenandelen for å få statlig hjem etter 01.01.22 nå har blitt svært høy er dette en svært krevende og kostbar gruppe barn å gi forsvarlige og gode tjenester til.

Barn og unge med rettigheter etter flere lovverk får slik situasjonen er nå ikke i alle tilfeller gode eller fullt ut forsvarlige tilbud fra Kristiansand kommune. Barnevernstjenesten har ikke kompetanse på utredning av diagnoser mv., og har heller ikke verktøy eller tilbud til disse barna. Dette medfører at barna og familiene det gjelder får et dårlig tilbud fordi kommunen for øvrig ikke har et tilstrekkelig tilbud til dem. Vi ser også at barn med til dels store oppfølgingsbehov på grunn av sine helseutfordringer ikke får et botilbud eller avlastning etter helselovgivningen, og som følge av dette blir «barnevernsbarn», selv om det egentlig er helseutfordringer som er årsaken til barnets og familiens hjelpebehov. Det er en lite ønskelig utvikling for noen barn i Kristiansand.

Lillesand

Barneverntjenesten erfarer også her et krevende samarbeid med helse i saker der det er barn og ungdom med rettigheter etter flere lovverk. Det er utfordrende at instansene benytter ulike metoder, og økonomien i sakene er ofte krevende. Det er satt i gang arbeid med en å etablere en samarbeidsavtale.

5.2 Samhandling med eksterne

Barnevernstjenesten er opptatt av samhandling med instanser både innenfor og utenfor kommunen til det beste for barna og familiene vi jobber med. Videre kommer eksempler på samhandling utenfor kommunen som har vært aktuelt i 2022:

Familievernkontoret i Vest-Agder

Familiekontoret er en god samarbeidspartner for barnevernstjenesten, særlig gjelder dette i forbindelse med foreldrekonflikter. Vi har også et samarbeid med familievernkontoret i vår opplæring for nyansatte.

Bufetat

Bufetat er en viktig samarbeidspartner for barnevernstjenesten. Selv om mer ansvar overføres til kommunen i forbindelse med oppvekstreformen, vil Bufetat fortsatt være en viktig samarbeidspartner, særlig i forbindelse med rekruttering av fosterhjem, bistandsplikt, institusjonsplasser mv.

Det er en stor utfordring både nasjonalt og lokalt at det ikke er tilstrekkelig dimensjonering i fosterhjem, beredskapshjem og institusjoner, slik at Bufetat ikke overholder sin bistandsplikt. Barnevernstjenesten synliggjør dette ved å klage til statsforvalter når vi mener bistandsplikten brytes, og i all hovedsak har statsforvalter vært enig i at bistandsplikten er brutt. Vi ser likevel ikke at dette resulterer i endringer, og dimensjoneringen fortsetter å være for lav. Dette medfører at barn fra vår tjeneste kan få tilbud om å bo i for eksempel Tromsø, Oslo og på Vestlandet. Dette gjør det utfordrende å få til god oppfølging og f.eks. kontakt med barnets familie og nettverk.

Alternativ til vold (ATV)

Barnevernstjenesten mottar mange meldinger som handler om ulike former for voldsutøvelse. Vi har selv god kompetanse på sinnemestring, men i de tilfellene

der det er behov for større og mer omfattende behandling, har vi ATV som en god samarbeidspartner.

Blåkors Barnas stasjon

Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen har over år hatt et tett samarbeid med Blåkors sin avdeling Barnas Stasjon i Kristiansand. Barnas stasjon har en rekke tilbud til barn og deres familier. Mange av disse er å anse som universelle forebyggende tilbud til den delen av befolkningen som har ekstra utfordringer med rus eller psykiske helse.

I tillegg selger Barnas Stasjon ulike tjenester som inngår som en del av barnevernstjenestens tiltaksvifte, f.eks. COS-P, Circle of Security foreldreveiledning individuelt og i gruppe, Familierommet «Light» (leilighet med foreldreveiledning) og Familierommet «Full pakke» (leilighet med tett oppfølging).

Tiltakene er av stor betydning for vår innsats for sped- og småbarn.

Blåkors Barnas stasjon deltar også på vår opplæring for nyansatte.

Kirkens ungdomsprosjekt

Barnevernstjenesten har et tett samarbeid med Kirkens Ungdomsprosjekt (KUP) rundt ungdommer som følges opp av både KUP og barnevernet. Av og til melder de bekymring til barnevernstjenesten og andre ganger brukes KUP som et hjelpetiltak i barnevernets oppfølging av ungdommen.

KUP driver omfattende forebyggende arbeid hvor de følger opp sårbare ungdom individuelt og i grupper, samt veiledning og oppfølging til unge mødre individuelt og i grupper, med mål om at de skal kunne gi sine barn så trygg og god omsorg som mulig.

KUP deltar også på vår opplæring for nyansatte.

Politi

Barnevernstjenesten har de seneste årene deltatt på flere overordnede samarbeidsmøter med politi og statsforvalter for å sikre samarbeid og samhandling i saker om vold og overgrep. Med bakgrunn i retningslinjer på dette feltet fra Bufdir og Politidirektoratet har barnevernstjenesten deltatt i en arbeidsgruppe sammen med Politiet og alle de andre barnevernstjenestene i Agder for å utarbeide en felles samarbeidsavtale. Samarbeidsavtalen for oppfølging av barn utsatt for vold og overgrep ble ferdig i 2022.

Barnevernstjenesten erfarer at det var en krevende samarbeidsprosess og avtale å få i land.

Avdeling for barn og unges psykiske helse – Sørlandet sykehus (ABUP)

Både barnevernstjenesten og Abup ønsker et tettere samarbeid knyttet til barn og ungdom med uhelse. I 2022 har ABUP deltatt på opplæring for nyansatte i barnevernstjenesten.

Barnevernstjenesten erfarer likevel at det er krevende samarbeid og samhandling med ABUP i enkeltsaker. ABUP har den siste tiden hevet terskelen for å gi tilbud om utredning og behandling. Kommunen har ikke et tilbud til barn og ungdommer med psykisk uhelse utover helsesykepleier, familieveiledere og fastleger. Dette medfører at det er flere barn og ungdommer med psykisk uhelse som blir stående uten et tilbud fordi det er et gap mellom kommunens tilbud og ABUPs tilbud. Statsforvalter er informert om utfordringene i eget brev.

Avdeling for rus- og avhengighetsbehandling – Sørlandet sykehus (ARA)

Barnevernstjenesten opplever at det er vanskelig for unge med rusavhengighet å få tilstrekkelig hjelp ved poliklinisk behandling hos ARA tidlig. Vi ønsker et tettere samarbeid, og en samarbeidsavtale.

Det finnes per nå ingen behandlingstilbud for rus for ungdommer under 16 år, disse defineres som barn med psykisk uhelse, ikke med rusproblemer. ARA kan i utgangspunktet veilede i disse sakene, men i praksis er det kapasitetsutfordringer som gjør at dette bare skjer når det passer. Barnevernstjenesten mener det er påfallende og krevende at når ungdommene passerer 18 år, defineres dette som et helseproblem, mens når ungdommene er under 18 år defineres det i realiteten som et barnevernsproblem. Disse utfordringene medfører at barna og familiene ikke får hjelp tidlig nok, noe som igjen medfører at ungdommer ender opp på barnevernsinstitusjon med større rusproblemer. Statsforvalter er informert om utfordringene i eget brev.

6 Vurdering av fremtidsutsikter

Undersøkellesarbeid

Flere rapporter og tilsyn de siste årene viser at arbeid med undersøkelser er krevende og utfordrende å sikre at gjennomføres og dokumenteres på en god måte. Dette gjelder både lokalt, blant annet etter tilsyn i 2021 fra

Statsforvalteren i Agder, og nasjonalt, blant annet ved flere rapporter og tilsyn fra Statens helsetilsyn, Barneombudet og sist i 2022 fra [Riksrevisjonen](#).

Som nevnt tidligere har vi igangsatt et prøveprosjekt med endret organisering for undersøkelsesarbeid der undersøkelser for områdene Vest og Vågsbygd er samlet på Familiens hus Vågsbygd. Vi ser at vi som følge av små undersøkelsesteam er sårbare for turnover og sykefravær. Dette har potensiale til å gå ut over kompetansen og kvaliteten på undersøkelsene.

Barnevernstjenesten vil jobbe videre med dette for å sikre at de som jobber med undersøkelsene har tilstrekkelig og riktig kompetanse, og for at arbeidet i undersøkelsene er av god kvalitet. Det jobbes i 2023 med en utredning av om mer av undersøkelsesarbeidet også skal samles og muligens sentraliseres for å sikre mer robuste team.

Barnevernstjenesten erfarer at det er et ønske og innstilling om samarbeid innad i Familiens hus/Helsehuset i Lillesand/Ressurssenteret i Birkenes. Det er likevel krevende å få til et godt «laget rundt barnet» gjennom samhandling og felles ansvar mellom tjenestene i de enkelte sakene overfor det enkelte barnet og familien.

Tiltaksarbeid

En viktig del av oppvekstreformen er å jobbe for at barnevernstjenesten skal få ansvar for tiltak i de mest alvorlige sakene, mens andre instanser skal jobbe med de forebyggende og mindre alvorlige sakene.

Universelle tiltak er rent forebyggende og kan brukes for å oppdage, eller komme i posisjon til å hjelpe, utsatte grupper. *Selekterte tiltak* iverksettes ved risiko for vansker, eller begynnende vansker, mens *indikerte tiltak* settes i gang dersom problemene er betydelige.

Før reformen har selekterte tiltak i stor grad ligget til barnevernstjenesten. Målet med reformen er at barnevernstjenestene skal ha den spesialiserte kompetansen til å fokusere på de indikerte tiltakene, ved at andre instanser i kommunene tar hånd om både universelle og selekterte tiltak. I dette arbeidet er kommunenes forebyggende plan for å forebygge at barn utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer sentral. Det er vedtatt for Kristiansand kommune at denne skal ses i sammenheng med kommunens plan for psykisk helse og plan for vold og overgrep mot barn og unge.

Vi er avhengig av felles innsats for å hjelpe barna og familiene som trenger det. Barnevernstjenesten erfarer at grensesnittet mellom tiltaksarbeid i barnevernstjenesten og kommunen for øvrig er utfordrende. Kommunene har fokus på den forebyggende arenaen (universelle tiltak) nederst, og barnevernstjenesten har mye kompetanse på de indikerte tiltakene, men slik situasjonen er nå er det et gap imellom, og mangel på gode selekterte tiltak.

Barnevernstjenesten erfarer videre, i likhet med undersøkelsesarbeid som nevnt over, at arbeidet med tiltak på områdene er krevende, som følge av at teamene som jobber med tiltak er små, og dermed sårbare for sykefravær og turnover. I likhet med i undersøkelsene kan dette få betydning for kvaliteten i arbeidet, og kan også gå ut over tilbudet de enkelte familiene får, og føre til at familiene får ulike tilbud ut fra hvor de bor. Barnevernstjenesten er bevisst på utfordringene, har fokus på dette og vil jobbe med dette videre.

Barnevernstjenesten erfarer også her at det er et ønske og innstilling om samarbeid innad i Familiens hus/Helsehuset i Lillesand/Ressurssenteret i Birkenes. Det er likevel krevende å få til et godt «laget rundt barnet» gjennom samhandling og felles ansvar mellom tjenestene i de enkelte sakene, til det beste for barna og familiene som trenger det.

Oppvekstreform og samhandling internt i kommunene

Barnevernstjenesten for Kristiansandsregionen har de siste årene i samarbeid med kommunene jobbet med å iverksette og gjennomføre oppvekstreformen. På mange områder har vi kommet langt, og det er gjort mye godt arbeid. Blant annet jobbes det med utarbeidelsen av en forebyggende plan.

Som nevnt tidligere i rapporten, er det krevende å få til samarbeid og samhandling i den enkelte sak til det beste for barnet og familien som trenger det, både innad i oppvekstsektoren og med helse og mestring/helsesektoren. Dette har vært en av de viktigste målsettingene med å samlokalisere tjenester på Familiens hus/Helsehuset i Lillesand/Ressurssenteret i Birkenes, men vi ser at vi ikke enda lykkes på den måte vi ønsker.

Det er essensielt for å få til et godt tjenestetilbud for barna og familiene som trenger det, at vi bedre får til samarbeid og samhandling i den enkelte sak. Barnevernstjenesten mener at dette må ha stort fokus i kommunene fremover for å sikre barna og familiene som trenger det, får riktig hjelp til rett tid.

Barn og unge med rettigheter etter flere lovverk

Barnevernstjenesten erfarer, i likhet med resten av landet, krevende utfordringer når det gjelder barn og unge som har store hjelpebehov, store omsorgsbehov og rettigheter etter flere lovverk, typisk både barnevern og helse.

Det kan for barnevernstjenesten se ut som dimensjoneringen av tilbud og tiltak til disse barna og ungdommene utenfor barnevernet ikke er riktig, slik at flere av barna det gjelder ender opp som «barnevernsbarn,» fordi det ikke settes inn tilstrekkelige tiltak og foreldrene dermed blir så slitne at de «gir opp». Se mer om dette under kapittelet om samhandling.

Barnevernstjenesten mener at dette må det settes søkelys på fra kommunens side i tiden framover.

Barn og unge med psykisk uhelse

Både i Agder og nasjonalt er det mange barn og unge som sliter med sin psykiske helse. Dette er det satt spesielt fokus på etter koronapandemien. Barnevernstjenesten opplever det utfordrende at barn og unge med psykisk uhelse ikke får god nok hjelp, tidlig nok og at behandlingstilbudet ikke er godt nok. Dette medfører at det er flere barn og ungdommer med psykisk uhelse som blir stående uten et tilbud, fordi det er et gap mellom kommunens tilbud og ABUPs tilbud.

Det er videre ingen behandlingstilbud for rus for ungdommer under 16 år, disse defineres som barn med psykisk uhelse, ikke med rusproblemer, og blir som følge av dette «barnevernsbarn», selv om familiens hovedutfordring er et barn med usunne rusvaner. Dette gjør at barna og familiene ikke får hjelp tidlig nok, noe som igjen medfører at ungdommer ender opp på barnevernsinstitusjon med større rusproblemer.

Mangel på fosterhjem

Både nasjonalt og lokalt i Kristiansand og Agder generelt er det stor mangel på fosterhjem. Dette er svært uheldig for barna som må vente lenge på et mer permanent hjem. Sett i sammenheng med den nye praksisen fra EMD om at omsorgsovertakelser skal være midlertidige, kan dette også medføre en mer krevende situasjon for de som er fosterforeldre. Bufetat jobber aktivt med dette, og har satt i gang arbeid for å rekruttere flere fosterhjem. Barnevernstjenesten ser at dette blir en utfordring framover. Vi jobber aktivt med å finne plasseringer i slekt og nettverk.

Digi Barnevern / Modulus barn

Økt digitalisering er et nødvendig verktøy for bedret rettssikkerhet til utsatte barn og unge gjennom oppdaterte og funksjonelle kvalitets- og fagsystemer. Kristiansand kommune deltar i prosjektet Digi barnevern i samarbeid med KS og andre kommuner. Som en del av dette skal nytt fagsystem, Modulus barn, implementeres i tjenesten våren 2023. Dette vil etter all sannsynlighet ha stor

positiv innvirkning på barnevernstjenestens arbeid. Inne i Modulus barn ligger et eget kvalitetssystem, Barnevernfaglig kvalitetssystem (BFK), som er utarbeidet av Bufdir, og som gir god hjelp og veiledning til de ansatte gjennom alle prosesser i løpet av en barnevernssak. Vi gleder oss til Modulus barn er på plass i tjenesten, og jobber nå med planlegging, opplæring og implementering fram til overgangen skjer i april 2023.

Åpenhet og deltakelse

Barnevernstjenesten vil fremholde høy aktivitet når det gjelder deltagelse i utviklingsprosjekter statlig og lokalt. Vi vil også fortsette med vår informasjonsvirksomhet i alle sammenhenger der vi blir forespurt.

Det er stor oppmerksomhet på norsk barnevern i befolkningen og i media. Barneverntjenesten for Kristiansandsregionen er opptatt av å bidra til tillit til tjenesten gjennom tilgjengelighet og åpenhet om hvordan vi løser vårt samfunnsoppdrag, både generelt og i enkeltsaker overfor våre brukere.